IESI DIN LABIRINT

Gaseste-ti libertatea financiara in stilul tau

de *Luca Dezmir*

Dedic aceasta carte fiicei mele,
in privirea careia vad adolescenta:
singura varsta la care te poti schimba cu adevarat.

CUPRINS

Iesi din labirint

Prefata

Am inceput sa scriu aceasta carte cu gandul la mine, cu gandul la tinerii care pornesc in viata.

Cu gandul la mine, la faptul ca am inceput sa lucrez pentru independenta mea financiara dupa treizeci de ani: destul de tarziu. Primii ani au fost cei mai grei, pentru ca am pornit cu un capital hilar de mic, iar acest capital crestea cu o viteza proportionala cu marimea lui. Acest lucru imi producea o stare de frustrare, legata nu de procesul in sine, ci de faptul ca finantele personale intrasera in atentia mea atat de tarziu in viata!

Cu gandul la tineri, pe care familia, scoala si societatea ii indeamna sa devina angajatii (mergi la scoala, invata bine, pentru a putea avea o slujba bine platita). Acestor tineri nu li se prezintea cum ar fi normal, toate celelalte modalitati de a face bani, ca liber profesionist, patron sau investitor.

Tinerii din ziua de azi, de pe toate continentele, pornesc cu acest handicap, al lipsei de informatie. Ei urmeaza, docili si increzatori, reteta care li se furnizeaza, crezand ca vor avea o viata fericita daca fac ceea ce li se spune. Pe la treizeci de ani se trezesc din reverie. Privesc cu amar la situatia de acum:

- au un serviciu caldut
- sunt casatoriti, probabil cu un copil
- stau intr-o casa confortabila
- au o masina straina
- isi petrec concediile in strainatate
- ...si sunt sufocati de datorii la banca

Aceasta crunta trezire la realitate le arata ca:

- trebuie sa munceasca, neintrerupt, inca treizeci de ani, doar pentru a plati casa in care traiesc
- nimeni nu le garanteaza postul in care se afla
- muncesc de dimineata pana seara
- vin obositi acasa, mananca, se uita putin la televizor si se

culca
- dimineata o iau de la inceput

Ce au pierdut?

- iluzia fericirii
- timpul pe care ar trebui s-l petreaca alaturi de sot/sotie si copii
- timpul care ar trebui sa si-l acorde, pentru pasiunile si visurile lor

Au intrat in capcana convenientei sociale, si-au construit viata dupa cum li s-a spus, nu dupa propriile aspiratii. Se simt inselati.

Asa m-am simtit si eu, imediat dupa ce am implinit treizeci de ani. Atunci mi-am dat seama ca, mai presus de integrarea sociala, este important sa te intrebi **ce vrei tu de la viata** si sa-ti planifici viata in consecinta.

Tinerii din ziua de azi nu trebuie sa treaca prin ce am trecut eu. De aceea, inainte de a incepe aceasta carte, am demarat proiectul **Avantaj la start** (avantajlastart.net), care ofera materiale gratuite, de educatie complementara:

- DVD-uri care se distribuie in scoli
- un site in care se publica zilnic articole de dezvoltare personala pentru adolescenti
- webinarii saptamanale, cu traineri si speakeri, pe teme cu priza la tineri: relatia de cuplu, motivatie, creativitate, cariera...

Cartea de fata continua firesc proiectul meu educational. Ea prezinta, la nivel teoretic dar mai ales practic, solutii la o problema care ne preocupa pe fiecare dintre noi: cum se fac, cu adevarat, banii.

Vei gasi in aceste pagini numeroase exemple din activitatea mea din domeniul profesional, de investitii imobiliare si de investitii la bursa. Ele iti vor arata esecurile si succesele mele, precum si cele mai bune metode pe care le-au utilizat in acumularea de capital. Mai mult decat atat, sunt decis sa te ajut direct, pentru a-ti imbunatati

situatia financiara. De aceea am scris doua brosuri in format electronic:

- 101 metode de reducere a cheltuielilor (testate de Luca Dezmir)
- Cum sa faci bani pe internet, simplu si eficient

Prima brosura iti dezvaluie experienta mea personala, pe parcursul a douazeci de ani, in reducerea cheltuielilor personale si ale familiei, **fara o reducere a calitatii vietii**. Sunt metode adaptate realitatii romanesti, care au dat rezultate si pe care le folosesc si astazi.

A doua brosura te indeamna sa faci bani utilizand cea mai puternica unealta de marketing pe care a inventat-o omul: internetul. Cu ajutorul internetului, poti ajunge la mai multi oameni decat ai putea visa, pentru a le vinde ceva sau a le propune o afacere. Aceasta abilitate, cuplata cu capacitatea de a automatiza toate etapele procesului de vanzare, face din promovarea online o metoda cu adevarat revolutionara, care iti permite sa faci bani si in timp ce dormi.

Te rog sa descarci aceste doua brosuri, de pe internet, gratuit, de la adresa lucadezmir.com Mai mult decat atat, te rog sa le citesti si sa aplici informatiile prezente in ele. Daca vei face acest lucru, respectand detaliile si recomandarile mele, te vei convinge singur ca:

- prin reducerea cheltuielilor vei ramane cu mai multi bani in buzunar, la sfarsit de luna
- prin folosirea metodelor de marketing afiliat, vei face bani in timp ce te relaxezi cu familia sau prietenii, beneficiind de automatizarea pe care ti-o pune la dispozitie computerul si internetul

La final, te invit sa ma ajuti. Cumpara aceasta carte si vei contribui la succesul personal a douazeci de tineri.

Datorita colaborarii cu **Asociatia pentru Educatie Complementara**, o parte din banii realizati prin vanzarea acestei carti vor fi virati in contul Asociatiei, pentru a fi folositi la producerea

DVD-ului Avantaj la start. Dupa cum ai observat, daca ai cumparat cartea de pe internet, vanzarea cartii se face prin aceasta asociatie. Fiecare carte vanduta va finanta un DVD, care contine materiale de educatia financiara, propaganda antidrog, educatie ecologica si materiale dedicate dezvoltarii abilitatilor sociale.

In acest fel vei face un gest nobil dar, mai presus de atat, vei sustine aparitia in societatea romaneasca a unor tineri prosperi, de succes. O societate mai bogata inseamna o viata mai buna si pentru tine, pentru ca si tu faci parte din aceasta societate.

De asemenea, daca ai citit cartea si crezi ca informatiile pe care le contine te-au ajutat in imbunatatirea situatiei tale financiare, te rog sa o recomanzi prietenilor tai, pentru a-i ajuta si pe el. Imparte ceea ce stii cu altii si vei vedea ca generozitatea ta constanta va fi rasplatita in feluri la care nici nu te-ai gandit!

Si nu uita ce spune Dalai Lama:

Care este scopul vietii? Sa fii fericit si folositor!

Iesi din labirint

Cuvant inainte

Nu exista nici un motiv pentru care binele sa nu poata invinge raul, cu conditia ca ingerii sa se organizeze la fel de bine ca mafia.
Kurt Vonnegut

Seara. Frig umed de noiembrie.

Pe masura ce ne indepartam de la strazile principale, mergand spre periferie, peisajul urban se modifica pe nesimtite: drumurile aveau tot mai multe gropi, blocurile erau din ce in ce mai inghesuite. Intalneam grupuri de tineri oprindu-se brusc din "activitate" pentru a ne urmari cu privirea. Pe masura ce ne indepartam, tot mai multe capete se intorceau spre interiorul cercului de prieteni, reluand discutia.

Spatiile verzi dispareau, lasand loc unor zone de pamant batatorit. Gardurile iti expuneau vopseaua scorojita, infratita cu pete generoase de rugina. Pe strada era tot mai intuneric: iluminatul public era mai rar, fiind intrerupt de becurile arse sau sparte, vandalizate.

– Aici trebuie sa fie. Asta e strada.

– Da, si numarul e bun. Dar care e scara?

Incercam sa deslusesc scrisul de pe gemurile de la intrarea blocului. Becul de scara era ars, nu se vedea nimic.

– Trebuie sa parcam. Avem vreo lanterna in masina?

– Nu. O sa ne descurcam cumva.

Incepeam sa ma indoiesc de ceea ce faceam. Nu mi se parea o zona sigura, mai ales noaptea. Eram increzator ca singur m-as fi putut descurca. Mergeam de doua ori pe saptamana la antrenamente de arte martiale, aveam o forma fizica buna. Dar cu sotia langa mine era alta situatie. Singurul lucru care ma linistea era faptul ca strada era goala. Am coborat din masina si ne-am apropiat de prima scara.

-Scara C. Astia au numerotat invers! Noi cautam B...

-Da, trebuie sa fie urmatoarea, imi zise sotia.

Dintre cele trei scari, scara B era singura care avea lumina. Nu era nici un tablou cu locatari. Nici cutiile postale nu ne spuneau mare lucru: lipseau etichetele cu nume.

Iesi din labirint

Am privit cu atentie expresia sotiei. Cea mai mica ezitare m-ar fi convins sa renuntam. Nu merita, pentru cateva carti. Dar fata ei nu trada nelinistea.

-Da. In bloc e lumina. In plus, peisajul imi spune ca vom cumpara ieftin!

Mi-a zimbit discret, indreptandu-se spre scara. A inceput sa urce.

Etajul trei. O usa veche, de pe care se desprindea vopseaua, in fasii subtiri.

-Numarul 14. Aici trebuie sa fie.

Am sunat. M-am postat in fata usii, in zona in care se deschidea, cu jumatate de pas in spate. Pentru orice eventualitate.

Secundele treceau incet. Se auzi, usor atenuat de peretele subtire si usa firava, un glas de tanar:

-Du-te si deschide. Suna la usa!

Alte zgomote infundate. Pasi taraiti. Zgomotul ialei care se deschide.

In lumina chioara a becului de scara, prin usa intredeschisa am vazut chipul obosit, imbatranit, al unei femei. Nu cred sa fi avut mai mult de patruzeci de ani dar arata mai batrana.

-Buna seara, spuse sotia. Am venit pentru carti. Cred ca am vorbit cu sotul dumneavoastra la telefon.

Femeia se uita la noi apoi intoarse capul spre interiorul apartamentului. Ne privi din nou.

-Cu baiatu".

Spuse tare, din usa:

-George, e aici o doamna si un domn. Zic ceva de niste carti.

Din spate se auzi o bufnitura, apoi o usa care de deschide scartaind. O voce de tanar spuse, ragusita:

-Cheama-i inauntru.

Am fost poftiti. M-am dat la o parte, sotia a intrat prima. Doamna a aprins lumina in hol.

Un bec de putere mica, acoperit cu o pacla groasa de grasime si praf raspandea cu zgarcenie un pic de lumina. In acel semi-intuneric, greu de patruns pana te obisnuiesti cu detaliile, am vazut un cuier acoperit de cateva haine aruncate neglijent.

Pe masura ce intram, detaliile se faceau mai clare. Pe jos nu se vedea decat mozaicul ieftin, specific blocurilor de pe vremea lui

Ceausescu. Peretii aveau o culoare incerta. Zone intregi se scorojeau. Mirosea vag a umezeala si mucegai.

Mi-am aruncat privirea in jur. Doar bucataria si camera de unde se auzise vocea erau luminate. Se parea ca "domnul" nu era acasa. Sau in "schema" postul de "domn" era neocupat.

Atmorfera era deprimanta. Stiam pentru ce venisem dar ma intrebam ce cautam aici. Doar lipsa unui pericol imediat ma determina sa raman.

Usa de la camera se deschise, luminand inca putin holul. Se iti un cap de tanar: tuns scurt, fata osoasa, privire moale. Nu avea mai mult de saisprezece ani. Voce ragusita, tabacica:

-Haideti! Cartile sunt aici.

Am intrat in camera. Sotia saluta zimbitoare. Eram suprins: nu ma asteptam sa mai fie cineva in camera, cu atat mai mult ca sotia sa salute prima si pe deasupra sa zambeasca. Dupa usa, pe un fotoliu ponosit statea stinghera o tanara. Slabuta, cu privirea pierduta si un zambet sters pe fata. Se uita la mine cu un aer nesigur.

-El e sotul meu! Am venit sa cumparam carti pentru anticariatul nostru.

Dupa o scurta ezitare mi-am dat seama de ce eram prezentat. Stateam scrutator in cadrul usii, imobil. Desi nu sunt un tip mare, usile de la blocurile comuniste ma fac impunator, pentru ca sunt scunde. In plus, parul tuns scurt, ca la puscarie, barba si mustata nearanjate, blugii si scurta de piele ma faceau mai inspaimantator decat eram.

George ma privea la fel de ciudat. Cu instinctul barbatului care simte nevoia sa-si delimiteze proprietatea, spuse fara sa-si ia ochii de la mine.

-Ea e prietena mea, Maria.

Am zimbit spre George, apoi spre Maria.

-Ceau Maria, am spus pe un ton cat puteam de cald, eu sunt Luca.

Fata imi intoarse zimbetul, tacuta.

Se lasase o tacere nefireasca. Sotia relua discutia, ca si cum s-ar fi aflat in preajma unor cunostinte:

-Deci, ai niste carti. Astea sunt? intreba, aratand cu degetul spre o gramada dezorganizata, inghesuita intr-un colt.

Iesi din labirint

Tanarul se intoarse si se aseza langa carti, pe canapeauna deschisa. Le privi pentru cateva clipe apoi lua cateva in mana.

-Sunt carti bune. Le-am citit pe toate! Veniti sa va arat.

Sotia se aseza langa el. George ii prezenta carte cu carte, spunand cateva lucruri despre fiecare. Care e politista, care e de aventuri. Cat de repede le-a citit. De unde le-a cumparat.

Mi-am aruncat o privire "de expert" spre ele. In mod normal nu le-am fi cumparat: coperti rupte, pagini sifonate, cateva cu urme clare de mucegai. Unele aveau pagini lipsa.

Sotia, care se pricepea mai bine decat mine, statea in continuare pe pat. Sunt sigur ca in alte conditii ar fi refuzat "marfa". Cu toate acestea parea absorbita de explicatiile gazdei.

Intr-un tarziu, George spuse, aratand spre cartile ramase in gramada:

-Toate sunt la fel. Mi-e greu sa ma despart de ele. Sunt carti bune, repeta el, pe unele le-a citit si Maria. Se uita spre fata care statea la fel de absenta.

-Am nevoie de bani. Mama a fost data afara din serviciu. Trebuie sa ne cumparam de mancare.

Isi intoarse capul spre usa, privindu-si mama. Nu stiu de cand era langa noi. Aparuse usor, pe nesimtite. Sunt sigur ca prezenta ei in viata era la fel: o umbra. Se parea ca George este barbatul in casa.

-Caldura nu o mai platim de sase luni. Noroc ca nu e frig afara.

George era imbracat intr-un tricou cu maneci scurte. Privind spre mainile lui goale, nu stiam de care lucru eram mai impresionat: de faptul ca sta in casa umeda si friguroasa in tricou sau de antebratele sale, brazdate de taieturi stangace, aproape paralele. Am numarat rapid vreo opt.

Mi-am amintit de obiceiul ciudat al tinerilor "de cartier" de a se tatua cu lama. Era un mod de a iesi in evidenta, intre semn distinctiv de apartenenta la o categorie sociala si un mod de a-ti arata barbatia, toleranta la durere. Sau poate altceva, dincolo de ce intelegeau sociologii si psihologii.

-Iti dau cinci mii de lei pe bucata, spuse sotia. De obicei noi cumparam cu trei mii de lei, dar cartile tale sunt bune. Merita mai mult.

Iesi din labirint

Am inteles imediat ce urmarea. Problema mea, de om practic, era: *cum scapam de carti*? Majoritatea erau inutilizabile.

-Da, e bine, spuse George cu un zambet vag. Nu stiu cate sunt. Le numaram impreuna?

Stiam ca o sa dureze. M-am asezat cat puteam de comod pe un colt al canapelei si am inceput sa privesc in jur: peretii coscoviti, garnisa prinsa stramb pe perete, fara urma de perdea; un linoleum rupt ce zacea pe jos alaturi de un covor subtiat de atata folosire.

Am inceput sa fac o lista mentala a lucrurilor care puteau fi imbunatatite, cu bani putini: as fi aruncat covorul si linoleumul, as fi curatat peretii cu spaclul, i-as fi zugravit cu var (care e sanatos, ar fi un aer mult mai curat in camera), as fi reparat scaunul si fotoliul (precis sunt doar descleiate), as fi vopsit tocaria la geamuri si usi.

M-am oprit. Erau gaduri de investitor imobiliar, de *fixer*[1]. Oamenii astia nu aveau o sursa de venit, isi vindeau ultimele carti   M-a apucat, instantaneu, o durere de cap. Am simtit o furie care creste, o frustrare care ma sufoca. De oamenii astia nu se ocupa nimeni. Societatea? Scoala? ONG-uri?

Pareau sa fie uitati, parasiti de lume, la marginea civilizatiei, la periferia urbanului. O viata mizera, fara orizont. Ce urma dupa ce Cum puteau fi reparate aceste vieti?

Intotdeauna exista solutii, chiar daca mizeria ameninta sa te inece definitiv. Poti sa inveti sa inoti. Mai intai ajungi la mal, apoi iesi pe pamant. Te ridici, mergi mai departe, intalnesti dealuri, apoi urci muntii. De sus lumea se vede altfel: e o panorama care iti taie respiratia. Mocirla a ramas departe, nu se mai simte nici macar mirosul ei. Esti la inaltime, la aer curat.

-Te duci dupa cutii, la masina?

M-am trezit din reverie. M-am uitat spre sotie, confuz. In cele din urma am inteles ce se dorea de la mine.

-Vrei sa vii si tu?

-Nu, eu mai stau sa discut cu Maria.

Se ridica de pe canapea si se aseza linga tanara.

-Cati ani ai, Maria?

---

[1] fixer: investitor imobiliar care achizitioneaza o cladire in stare de paragina, o repara si o vinde mai departe in profit.

-Paisprezece, se auzi vocea stinsa a fetei.
Ametit de senzatii si de ganduri, am adus cutiile si am incarcat cartile, ca un automat. La final am spus:
-Sunt toate, in masina. I-ai dat banii lui George?
-Da, spuse tanarul, scotand din buzunar o mana de bancnote mototolite. Zimbea vesel. Spuse cu aceiasi voce ragusita:
-Toti banii!
Am zambit mecanic, am salutat si am iesit pe usa. Sotia a continuat sa discute cu Maria.
-Asa sa faci, bine?
-Da, raspunse fata.
Am iesit. Doamna ne-a condus pana la usa. A inchis-o dupa noi, fara sa salute. Pe holul blocului era intuneric.
Am cautat intrerupatorul. L-am gasit cu greu: nu functiona. Am coborat pe bajbaite, tinandu-ne de balustrada rece. Am urcat in masina, tacuti. Stateam, pur si simplu, fara sa spunem nimic, privind inainte, ca doi straini. Am rupt tacerea:
-Groaznic! am spus, pornind masina. Nu-mi vine sa cred. Apropo, ce i-ai spus Mariei?
Sotia se intoarse spre mine si zise cu o voce obosita.
-In conditiile astea, nimic important. Doar asa, o recomandare. Dar lucrurile sunt mult prea grave ca sa o ajute cu adevarat.
-De oamenii astia nu se ocupa chiar nimeni? am spus revoltat. Am bagat in viteza si am pornit nervos de pe loc.
-Unde dracu e protectia sociala? Ce naiba fac ONG-urile?
Sotia se uita la mine.
-Probabil sunt prea multi. Probabil cei care ajuta sunt prea putini. Probabil amandoua.
In acel moment am inteles ca trebuie sa fac ceva. Intreaga mea situatie materiala mi se parea o binefacere, un noroc. Puteam fi la fel ca ei. Intr-un fel ciudat, ma simteam aproape vinovat de discrepanta uriasa dintre vietile noastre.
Ei, la periferia societatii, in mizerie materiala.
Noi, clasa de mijloc: medic si inginera, investitii imobiliare si la bursa, casa in constructie, concedii in strainatate.
M-am intrebat, pentru prima data: ce facea, cu adevarat, diferenta dintre noi si ei? Toti eram oameni: aceleasi nevoi, aceleasi dorinte.

Iesi din labirint

Acelasi corp, acelasi creier. Sunt sigur ca eram la fel de inteligenti. Imi aminteam de privirea scrutatoare a lui George si interesul sau pentru lectura.

Atunci, ce nu da bine?

Mediul. Parea singura explicatie. Ei veneau dintr-o familie de oameni simpli, probabil dintr-o familie destramata. Traiau intr-un cartier de la periferie, socializau cu oameni de la care nu puteai sa inveti decat valorile traiului de mahala. Nimic altceva.

Ceva imi spunea ca nu e chiar asa. O lista lunga de oameni bogati, care au pornit din saracie lucie pentru a ajunge magnati ai lumii economice si financiare erau marturia ca mediul familial si social nu este singurul factor determinant. Dincolo de mediu mai era o caracteristica aparte, un gen de inteligenta care te ajuta sa faci bani: **inteligenta financiara**. Mostenita sau aparuta spontan, ea te conduce spre succese, iti arata calea intr-un fel aproape magic, prin intuitie. In plus, te ajuta sa inveti din mers.

Aici poate fi explicatia si in acelasi timp promisiunea. Pentru ca inteligenta inseamna metoda, algoritm iar orice metoda si algoritm se poate invata. Atunci am inteles.

Desi proveneam dintr-un mediu familial si social mai bun decat cel al lui George si al Mariei, nu aici era diferenta importanta. Spre deosebire de ei, primisem o educatie financiara, superficiala, e drept, dar suficienta pentru a face o diferenta covarsitoare: nivelul nostru de viata, chiar si cel dinainte de a incepe investitiile, era mult superior.

Atunci am inteles puterea informatiei, puterea educatiei. Cateva seturi de reguli pe care le primisem de la parinti (mergi la facultate, urmeaza o cariera de liber profesionist, fii propriul tau sef, cheltuie mai putin decat castigi) erau suficiente pentru a ma propulsa spre o viata "normala".

Era atat de simplu. Putea fi atat de simplu!

Tot ce trebuie sa faci este sa transmiti aceste informatii la timpul potrivit: in adolescenta. Poti sa influentezi pentru totdeauna, in bine, viata unor oameni.

Un set de reguli. Doar atat.

* * *

Iesi din labirint

Orice **avantaj la start**[1] ajuta.

Chiar daca parintii mei nu au avut studii superioare, pot sa spun ca am crescut intr-o familie de intelectuali. Aveam la dispozitie o biblioteca mare, ce umplea un intreg perete din sufragerie. Mama avea o pasiune pentru muzica clasica si opera, pe care a incercat sa mi-o transmita si mie. Eram stimulat sa invat bine, sa fiu premiant. Am fost indrumat spre profesia de medic dentist si sprijinit activ pentru a putea intra la facultate: am primit meditatii la toate materiile de examen.

Fara indoiala, toate acestea au contat enorm pentru dezvoltarea mea intelectuala. Mai mult decat atat, modul pozitiv in care era abordat subiectul finantelor personale, in familie, avea sa-si puna amprenta asupra comportamentului meu de adult. Am fost permanent atentionat despre importanta obiceiului de a cheltui mai putin decat castigi si de a economisi banii care sunt disponibili, luna de luna. Chiar si aceste sfaturi in sine, singure, ar fi fost suficiente pentru a-mi asigura echilibrul financiar, in cazul in care le-as fi urmat

Ca dovada, m-am descurcat bine. Am intrat la facultate, am terminat-o si am inceput sa muncesc. Am fost angajat atat la stat (in timpul stagiaturii) cat si la un cabinet particular. La un moment dat lucram zilnic, de dimineata pana seara, de luni pana vineri, la trei cabinete! Experienta nu a durat decat sase luni; mi-am dat seama ca in acel ritm imi voi distruge atat sanatatea cat si viata de familie, deci am renuntat.

Am continuat sa acumulez rezerve financiare pentru telul primordial: acela de a-mi deschide propriul cabinet stomatologic. Dupa doi ani am reusit, in parteneriat cu un fost coleg de liceu si de facultate. In acel moment situatia mea financiara s-a stabilizat.

Nici un moment nu am ignorat necesitatea unei locuinte. Desi nu stiam la acea vreme, incepuse sa fac investitii imobiliare! Am vandut un videorecorder nou, primit de la rudele din strainatate, la inceputul anului 1990, cand reprezenta un gadget foarte ravnit de romanii proaspat iesiti din comunism. Am mai primit ceva bani de la mama si

---

[1] aluzie la proiectul de educatie informala dedicat tinerilor, despre care puteti afla detalii la **avantajlastart.net**

mi-am cumparat o casa la tara. Impreuna cu familia si prietenii am renovat casa, transformand-o intr-o resedinta de week-end.

Dupa cativa ani am vandut-o cu un pret mai mare decat cel de achizitie si mi-am cumparat o garsoniera intr-o zona relativ centrala din Timisoara. Ulterior, dupa ce m-am casatorit, am vandut garsoniera, am mai pus ceva bani si m-am mutat cu familia intr-un apartament de trei camere.

Cu mintea de acum, privind in trecut, imi dau seama ca viata mea progresase continuu, datorita unei combinatii de noroc, teluri bine stabilite si munca sustinuta:

- am avut norocul sa ma nasc intr-o familie cu o situatie financiara medie
- am fost indrumat spre o meserie liberala, care iti asigura simultan un bun statut social si un confortabil statut material
- am fost sustinut continuu pentru a reusi la examenul de intare la facultate (la o concurenta, in acei ani, de peste 10 candidati pe loc!)
- mi-am stabilit doua teluri majore in viata: sa ajung medic si sa am o locuinta proprietate personala
- am pornit devreme in acumularea de capital (am cumparat casa de la tara cand aveam 21 de ani)
- am muncit continuu, pentru atingerea telurilor
- am avut inca o data noroc, in momentul in care m-am casatorit cu o femeie care imi impartasea telurile si stilul de abordare in finantele personale

O combinatie castigatoare, pentru ca am ajuns la douazeci si opt de ani sa am o familie, un apartament cu trei camere, un cabinet particular (e adevarat, intr-un spatiu inchiriat), o masina si o situatie financiara stabila (dupa ce am achitat masina, nu aveam nici un fel de credite).

Toate acestea le-am realizat fara sa primesc din partea familiei decat sprijin financiar pentru terminarea facultatii si ajutoare financiare sporadice (in total vreo cinci mii de marci germane, echivalentul a doua mii cinci sute de dolari, venite din partea parintilor sotiei si din partea mamei) .

Cati dintre tinerii de azi nu s-ar simti impliniti avand o asemenea situatie? Ce ar putea sa-si doreasca mai mult? O masina mai mare?

Iesi din labirint

Un apartament cu mai multe camere, pe care in timp sigur ar fi putut sa le obtina?

Acestea erau gandurile mele intr-o dupa-masa tarzie de septembrie. Eram acasa si incercam sa-mi ocup timpul. Stateam intins pe pat, in dormitor. Langa mine, pe noptiera, stateau trei carti proaspat cumparte, gata pentru a fi citite.

Ca de obicei in zilele cand eram liber, imi faceam timp sa citesc. Dar in acea zi nu reuseam sa ma urnesc din amorteala. Priveam absent o musca plimbandu-se nonsalanta pe tavan. Gandurile se succedau in secvente lenese, fara sa-mi trezeasca mai mult decat o stare contemplare pasiva.

Ca de obicei, in ultimul timp preferam cartile dedicate dezvoltarii personale. Citeam mult mai putina beletristica decat in timpul adolescentei sau al facultatii. In treacat fie spus, si astazi fac Pe noptiera mea se aflau doua carti despre motivatie si una despre finante personale. Mai citisem ceva din acest domeniu (**De la idee la bani** de Napoleon Hill, o carte pe care v-o recomand cu drag!). Stateam in dubiu daca sa incep cartea sau nu. In fond, eram un om realizat financiar (cel putin asta credeam eu). Singurul lucru care mi-a atras atentia a fost titlul: **Tata bogat, tata sarac (educatia financiara in familie)**. Numele autorului, care suna a japonez, de fapt american de origine japoneza, nu-mi spunea nimic. Robert Kiyosaki?

Fata mea era pe atunci mica, nu se punea problema educatiei financiare. Dar ideea unei carti dedicate parintilor era suficient de intriganta pentru a-mi da un impuls initial. Am luat cartea in mana si am inceput sa citesc. Pe atunci nu stiam, dar viata mea urma sa ia o directie cu adevarat ciudata.

Am inceput sa citesc carti despre dezvoltare personala imediat dupa 1990. Prima care mi-a cazut in mana, **Arta de a reusi in viata** de Dale Carnegie, mi-a produs un soc de perceptie. Era un domeniu total nou pentru mine, cititor avid de literatura universala. Era ceva esentialmente diferit fata de Kafka sau Gabriel Garcia Marquez.

Curand am inceput sa vanez asemenea carti. Am identificat rapid editurile care scoteau serii tematice si le-am urmarit in librarii. Pe atunci nu se auzise de internet, deci mi-am informat vanzatoarele care ma simpatizau despre noua mea orientare in domeniul lecturii.

Iesi din labirint

Pe masura ce ma apropiam de terminarea facultatii am inceput sa caut carti de marketing si management; citeam tot mai mult despre
Cu alte cuvinte, cartea lui Kiyosaki cadea pe un sol fertil. Cu atat mai mult cu cat eram un liber profesionist de succes, cu propriul cabinet. De la primele randuri m-am identificat cu aceasta categorie de oameni, prezentata explicit de autor. Pentru mine, cuvintele lui au fost de o duritate deosebita:

Oricat ar dori, un liber profesionist nu poate sa munceasca mai mult de 24 de ore (asta in cazul in care nu ar avea nevoie de somn, timp pentru mancare si odihna).

Stiam prea bine ce vrea sa spuna: amintirea zilelor in care plecam de acasa la ora sapte dimineata pentru a ma intoarce la ora noua seara, epuizat, era inca puternic ancorata.

Am citit cartea pe nerasuflate. Ea atenta puternic la modul in care priveam viata dar mai ales aspectele ei financiare . Pe la mijlocul lecturii am avut o tentativa de a-i explica sotiei noua descoperire, dar dupa primele fraze si dupa cum ridica din umeri mi-am dat seama ca multimea informatiilor si schimbarea de optica nu puteau fi explicate in doua cuvinte. I-am spus ca o sa-i dau cartea dupa ce o termin. A preluat-o curand, curioasa sa vada ce subiect putea sa ma impresioneze atat de tare!

Dupa ce am terminat de citit ultimele pagini, uimirea si entuziasmul s-au transformat in analiza. Mi-am dat seama ca viata mea, cel putin din punct de vedere financiar, nu era atat de reusita cum credeam. Existau unele victorii (cum ar fi cumpararea unei case in care sa locuiesc si asigurarea unei surse de venit stabile: cabinetul), dar in rest ...

- cel mai important lucru era recunoasterea starii in care ne aflam: eram departe de a fi independenti financiari. Daca am fi continuat sa traim ca pana atunci, ne-am fi situat perpetuu in esalonul caldut al clasei de mijloc, fara putinta de progres financiar.
- spus altfel, noi ne gaseam la capatul drumul. Ce puteam obtine? O casa mai mare? O masina mai scumpa? Asta era tot?

- am revizuit sursele de venit ale familiei: ne concentrasem exclusiv pe surse de venit activ si ignorasem sursele de venit pasiv (ce inseamna "venit pasiv" veti afla in cuprinsul cartii)
- cu banii obtinuti imediat dupa nunta ne-am cumparat o masina "de firma", second hand, pe care am achizitionat-o la un pret piperat. Ulterior s-a dovedit a avea probleme majore la cutia de viteze. Am vandut masina dupa trei ani, cu pierderi majore.
- episodul cu masina a insemnat o dubla greseala: in primul rand am cumparat un pasiv (iar pasivele, cum spunea Kizosaki, "iti scot banii din buzunar"), in al doilea rand pierdusem o oportunitate imensa, aceea de a face investitii imobiliare in perioada in care piata imobiliara era (inca) la inceputul cresterii.
- privind cu atentie situatia firmei sotiei, vedeam ca lucrurile stau destul de problematic: firma nu aducea profit sau profitul era foarte mic.
- pierdusem ani buni din viata, pe care i-am fi putut folosi pentru a lucra in scopul obtinerii independentei financiare

E foarte dureros sa vezi ca realitatea e alta decat cea in care credeai ca traiesti. La inceput te apuca frustrarea pentru iluzia in care te aflai, pentru faptul ca nu ti-ai dat seama cum stau, de fapt lucrurile. Apoi urmeaza nervozitatea: esti furios pe tine, pe naivitatea ta, regreti timpul care a trecut, timp pierdut, pe care l-ai fi putut folosi altfel. In final te apuca o melancolie adanca, condimentata cu clipe de deprimare. Ai senzatia de esec, de ratare.

Starea asta tine o vreme. Cu timpul se atenueaza. Viata te acapareaza din nou: trebuie sa mergi la serviciu, sa te ocupi de casa si de copii, sa-ti platesti facturile: rutina zilnica. Te simti din nou amortit, in zona de confort. Uiti. Cel putin asa crezi, ca starea aceea a trecut.

Pana intr-o zi in care vezi cartea nesuferita, care te-a trezit violent, ca un dus rece dupa o noapte petrecuta in asternuturi calde. Iti vine sa o arunci sau s-o pui deoparte, s-o ascunzi. Dar un gand te macina: daca ea iti ofera mai mult? Ce se mai ascunde in paginile ei? O posibila solutie?

O deschizi si incepi sa citesti din nou. Capitolele care ti-au facut rau atunci trec pe langa tine, in fuga, lasand o dara usoara de amareala. Mergi mai departe, esti atent la ce vrea sa spuna de fapt,

la ce vrea sa te invete. Pagina dupa pagina, incepi sa intelegi ca rostul ei este sa te trezeasca si sa iti arate ca exista o alta cale. Un drum la care nu te-ai gandit, pentru ca ti se parea de neatins. *Cum adica, pot sa visez? Sa ma gandesc la ce doresc,* ***orice****? Ca si cum as avea suficienti bani pentru a-mi indeplini fanteziile?*

M-am simitit ca un copil in fata magazinului de jucarii, in perioada magica a Craciunului, copil care aude propozitia fermecata: *alege ce vrei!* Mii de fluturi incep sa-i zboare prin stomac, il apuca un val de caldura care creste, se ridica spre piept, spre frunte si il imbujoreaza. Un zambet urias ii apare pe fata, ochii ii sticlesc umezi. Lumea e a lui.

Asa m-am simtit atunci: pentru prima data constientizam ca lumea poate fi a mea. Daca imi doream acest lucru.

x x x

Ce a urmat e istorie, cum spune un cliseu. Am inceput sa citesc tot ce avea o legatura, cat de mica, cu finantele personale, investitiile in imobiliare si la bursa. Am trecut la internet, unde am descoperit o mina de aur: cantitatea de informatii era imensa! In aceasta abundenta statea si o provocare deosebita: ai nevoie de cunostinte si de un ochi format pentru a vedea ce merita citit si ce nu. Aceste calitati apar cu timpul, dupa mii de pagini parcurse si sute de ore petrecute in fata monitorului.

Nu a trecut mult si am inceput investitiile imobiliare: o casa la tara, la douazeci si cinci de kilometri de Timisoara. Aveam experienta casei de vacanta: am cumparat-o la un pret foarte bun, am cosmetizat-o si am vandut-o cu un profit frumusel. A fost primul fixing pe care l-am facut. Acum ne puteam considera investitori.

Paralel cu investitiile imobiliare am urmat cursuri de trading: investitii la bursa. Cu un mic capital, luat din profitul obtinut prin vanzarea de proprietati, am inceput sa tranzactionez la bursa americana. Am activat in domeniul titlurilor, apoi al derivatelor (optiuni si contracte futures) pentru ca in final sa ma indragostesc de Forex, piata valutelor. Astazi tranzactionez aproape exclusiv in acest domeniu.

Iesi din labirint

Inceputul a fost foarte greu. Eram trecut de treizeci de ani si incepeam un capitol nou in viata: alte teluri, alte cai prin care urmam sa le ating. Invatam lucruri noi in fiecare zi, in domenii in care n-as fi crezut ca voi activa vreodata.

In afara de dificultatea de a porni in teritorii noi, poate cel mai greu lucru era lentoarea cu care se adunau profiturile. Chiar daca la inceput am facut afaceri bune, dintr-un noroc al incepatorului sau poate datorita cresterii (la acea vreme) neintrerupte a pietei imobiliare, nu ma stimula de loc faptul ca jonglam cu sume mici. Timpul trecea anevoie, aveam mult de recuperat, pentru ca pornisem tarziu. Nu ma incalzea cu nimic faptul ca la randul sau Kyiosaki pornise la patruzeci de ani pe acest drum; asteptarea e la fel de grea, sfarsitul calatoriei pare la fel de departe.

Odata cu inmultirea banilor apareau tentatiile. Iti dai seama ca poti cumpara o masina noua, apoi o garsoniera. Te tenteaza excursia in Maldive sau luna pe care vrei s-o petreci in Japonia. Visurile par mai aproape, parfumul lor te imbie cu o forta si mai mare cand vezi culoarea banilor in mana. Trebuie sa iti gasesti forta de a refuza, de a amana pentru mai tarziu, pastrand aceste imagini dragi ale potentialitatii pentru zilele in care vei putea sa le obtii fara efort si fara sa-ti para rau dupa banii cheltuiti. E foarte greu, dar in acelasi timp e un exercitiu necesar, care te va ajuta mai incolo. Cand poti sa spui NU, deschizi poarta spre mult mai multe dati in care, mai tarziu, vei spune DA.

Anii s-au scurs, densi. Am invatat enorm, ne-am gasit parteneri de investitii fara de care inceputul ar fi fost mult mai greu sau ar fi fost amanat pentru mai tarziu. Banii au continuat sa se stranga: erau tot mai multi dar noua ni se pareau la fel de putini! Ciudat cum ti se schimba perceptia valorii. Daca azi imi dai in mana un milion de euro as zice ca e putin pentru proiectele in care as putea sa-i investesc. In urma cu zece ani, suma mi s-ar fi parut astronomica. Aceasta familiarizare cu sumele mari apare cu timpul si e foarte importanta. Mie cu mie, apoi adunand zecile de mii pentru a ajunge la sute de mii, banii trec prin mainile tale, de fapt prin constiinta ta. Te obisnuiesti cu ei, devin familiari, nu te intimideaza. Sunt aliatul tau, sangele investitiilor tale. Schimbarile se insinueaza si nu-ti dai seama de ele pana cand rememorezi anii trecuti si valorile cu care

lucrai pe atunci. Iti dai seama de schimbare si simti aceiasi supriza pe care o ai cand te intilnesti cu copilul unor prieteni, pe care nu i-ai vazut de mult. Exclami: "V*ai, ce mare ai crescut*!"

Am crescut, pentru ca in viata rareori stai pe loc. Ori te dezvolti, cresti si te inteleptesti, ori dai inapoi. Nu e loc de repaos. De aceea, daca te uiti cu un ochi impartial si ti se pare ca nu te-ai schimbat in ultimii x ani, ar trebui sa fii atent: a sta pe loc inseamna, de fapt, un pas indarat.

Intr-una din acele clipe, cand fac, mental, cativa pasi la o parte pentru a vedea unde am ajuns, am avut un moment de inspiratie: mi-am dat seama cat de departe sunt de punctul in care am plecat. Ma simteam linistit, in echilibru. Chiar daca in acel moment nu eram in statia intermediara pe care doream sa o ating, adica nu eram inca **independent financiar**, imi dadeam seama ca totul e o chestiune de timp. Urma sa ajung acolo, pentru a ma indrepta spre urmatoarea statie: **libertatea financiara**. In acel moment de liniste, in care aveam constiinta puterii mele, am realizat ca e timpul sa incep ce mi-am propus atunci, in acea seara umeda de noiembrie, cand l-am intilnit pe George. Era cazul sa-mi respect promisiunea facuta fata de mine.

Nu stiam cum o voi face, dar era clar ca trebuia sa incep de undeva. Pe parcurs imi voi modifica drumul in functie de situatie. Atata timp cat obiectivul e clar, drumul conteaza mai putin. Eu stiam foarte bine ce vreau sa fac: sa impartasesc din experienta meu, sa ajut oamenii sa inteleaga ca in viata poti avea tot ce -ti doresti, daca iti doresti cu adevarat.

M-am hotarat sa pornesc de la mic. Mi-am deschis un blog de investitii in care urma sa scriu pareri si impresii de investitor. O inspiratie de moment m-a facut sa-i aleg titlul: **Milionarul Mioritic**[1]. N-am cugetat prea mult, n-am analizat ce vrea sa spuna. Mi-a placut pur si simplu si l-am adoptat definitiv. Ulterior avea sa se dovedeasca o alegere buna, pentru ca e usor de retinut si are un aer de zeflemea. E bine asa, pentru ca banii sunt importanti in viata, dar trebuie sa fii foarte atent pentru a nu-i lua prea in serios. Este o capcana in care cade multa lume, un drum ce nu te duce decat la

[1] il gasesti pe internet la adresa milionarulmioritic.com

suferinta si necaz. Cum spunea Dominique Bouhours: "***Banii sunt un bun servitor dar un stapan ingrozitor".***

Blogul a crescut in popularitate, devenind mai mult o colectie de articole pe teme de finante personale, investitii in imobiliare si la bursa, decat un blog personal. Dupa un an am hotarat sa-l transform intr-un blog de autori, pentru a deveni ceea ce doream sa fie: o sursa de informatii care sa arate puncte de vedere diferite asupra acestor subiecte, a caror complexitate poate sa te sperie prin vastitate sau prin insasi simplitatea si eleganta lor. In esenta, aici sta frumusetea, in faptul ca ele se pliaza dupa personalitatea noastra. Oricine poate sa-si gaseasca propria cale prin care sa-si obtina independenta si apoi libertatea financiara.

Cum banuiam, lucrurile nu s-au oprit aici. Urmatorul pas a fost proiectul AVANTAJ LA START, cu care am vrut sa patrund exact la publicul pe care il consideram cel mai important: adolescentii si tinerii in general. Ei sunt cei care merita mai mult, ei sunt cei care se pot schimba cu adevarat pentru ca procesul de cristalizare al personalitatii nu s-a incheiat inca. Daca reusesc sa prinda acest ultim tren al devenirii, au sansa de iesi din capcana pe care le-o intinde promisiunea clasei de mijloc si a convenientei sociale. Isi pot stabili telurile dincolo de constrangerile pe care ti le impune educatia si sistemele in care te-ai nascut si care te-au conditionat de la nastere. E o sansa imensa, un avantaj la startul vietii pe care ar fi pacat sa-l piarda.

Ce urmeaza? Nu pot sa stiu. Tinta mea e clara, drumul imi rezerva in continuare surpriza descoperirii. N-o sa ma plictisesc. Chiar acum, cand scriu aceasta carte, am o multime de idei, care ar putea sa-mi umple cateva vieti daca le-as urma. Deciziile vor veni de la sine, in functie de oportunitati si de inspiratie. ***Go with the flow*** (lasa-te purtat de val) spune un cantec. Atata timp cat valul te duce in directia buna...

x x x

Pentru multi dintre voi, care nu au avut contact cu literatura dedicata finantelor personale, numarul de pagini al cartii de fata ar putea sa fie descurajant. Trebuie sa subliniez de la inceput ca este

de dorit citirea ei integrala, in ordinea capitolelor, dar acest lucru este doar o recomandare. Partile pe care le contine constituie cate un element care poate fi "digerat" separat. De aceea voi incerca sa iti spun pe scurt ce doreste sa transmita fiecare dintre ele, lasand la alegerea ta modul in care le vei citi.

Introducerea

Este partea cu care trebuie sa incepi. Obligatoriu.

Contine notiunile de baza fara de care nu pot fi intelese cele patru parti ale cartii.

- in capitolele introductive vei intelege de ce trebuie sa privesti viata ca un magazin de jucarii din care ai libertatea de a alege ceea ce iti doretti.
- vei cunoaste si (sper) recunoaste labirintul existentei in care ne aflam cei mai multi dintre noi, de ce apare el si cum te impiedica sa iti alegi drumul in viata, care sunt metodele de a darama peretii labirintului pentru a ajunge cat mai repede afara, acolo unde nici un zid nu iti ingradeste perspectiva.
- vei face cunostinta cu banii, intr-un mod pe care, probabil, nu l-ai mai intilnit pana acum; vei afla de ce au aparut, care e rolul lor cu adevarat si pe cine slujesc ei
- vei afla ca fiecare dintre noi are o anumita capacitate de a face bani, in functie de pregatire, abilitati, profil psihologic si motivatie, de ce te afli pe un anumit nivel de energie financiara, ce inseamna el si cum poti trece la un nivel superior
- ultima parte din introducere este dedicata intrebarilor pe care trebuie sa ti le pui si la care esti obligat sa raspunzi; nu poti sa ajungi la independenta si libertate financiara daca nu afli cine esti cu adevarat si cum sa adaptezi drumul pe care vrei sa-l parcurgi la personalitatea ta.

Partea I-a
Aceiasi bani

Inainte de a incepe sa faci bani trebuie sa stii cum sa gestionezi ce ai deja! Acestaa parte este destinata a te pune in tema cu cateva

tehnici care iti permit sa obtii mai multe lucruri cu aceiasi bani. Ea poate fi citita de cei care nu vor sa devina independenti financiari, dar doresc sa aiba un control cat se poate de strict al bugetului, pentru a nu fi luati prin surprindere de situatiile neprevazute care pot apare in cursul vietii.

Capitolele sunt esentiale pentru cei care vor sa experimenteze abundenta financiara pentru ca nu poti controla o avere daca nu esti in stare sa-ti controlezi bugetul.

Elementele de baza pe care le vei gasi te vor ajuta:

- sa intelegi ca la baza finatelor personale sta o ecuatie simpla pe care o poate rezolva orice elev de clasa a doua dar de care putini adulti sunt constienti
- sa alegi intre doua modalitati de a aborda problema banilor personali sau ai familiei
- sa afli ca pentru a obtine mai multe lucruri cu aceiasi bani e suficient sa cunosti care este alcatuirea pretului, fie ca e vorba de un produs sau de un serviciu
- sa inveti strategii care te ajuta sa alegi preturi reduse de achizitie si sa-ti diminuezi cheltuielile tale

Partea a II-a
Mai multi bani

Este partea la care o sa deschida cartea cei mai multi dintre cei grabiti. Nu uitati, graba strica treaba!

Cei care au parcurs cartea in ordinea fireasca, vor afla care sunt modalitatile incetatenite de a face bani si metodele de a face mai multi bani, in cadrul nivelului de energie financiara in care te afli (pentru a scoate cat mai mult din acel nivel de energie). Acest lucru poate fi realizat prin utilizarea a trei principii si anume: Principiul Eficientizarii, Principiul Multiplicarii si Principiul Automatizarii.

Adevarata libertate financiara se obtine prin situarea pe un nivel de energie financiara cat mai ridicat. In urmatorul capitol vei invata cum sa treci la un nivel superior de energie financiara, care iti va permite sa atingi prosperitatea dorita.

Partea a III-a

Iesi din labirint

Alchimia financiara

Este preferata mea, pentru ca se refera la principiile care stau la baza acumularii financiare. In momentul in care vei cunoaste legile care guverneaza lumea banilor, vei putea sa intelegi de ce functioneaza diferite modalitati de a face bani si cum sa nascocesti cele mai puternice metode de castig financiar.

Acumularea averii tine de modul in care reusesti sa produci valoare pentru cei din jurul tau. Te vei familiariza cu notiunea complexa de valoare, cu crearea valorii, manipularea valorii, managementul valorii, protejarea valorii si vei afla ce aduc cu sine confiscarea si daruirea valorii.

Partea a IV-a
Stilul tau

Fiecare om are o personalitate unica. Chiar si gemenii monovitelini nu sunt cu adevarat identici, cand e vorba de felul de a fi. Acest lucru te indeamna sa gasesti calea spre prosperitatea financiara, care se potriveste cel mai bine cu modul in care relationezi cu realitatea. Vei primi recomandari generale dar si sfaturi la obiect, in functie de tipul de personalitate dominanta pe care il ai.

La final poti citi un capitol care concluzioneaza aceasta lucrare, alaturi de bibliografie si partea in care aduc multumiri celor care, prin prezenta si actiunile lor, au facut posibila aparitia acestei carti.

Draga cititorule, daca cele prezentate mai sus iti incita catusi de putin curiozitatea, te invit sa dai paginile mai departe, cu mintea deschisa si spiritul binevoitor.

Iesi din labirint

Libertatea de a alege

"Banii sunt ca si al saselea simt, fara de care nu poti utiliza la maximum celelalte cinci simturi."
W. Somerset Maugham

Aceasta carte este dedicata tuturor celor care doresc sa-si imbunatateasca situatia financiara. De acest lucru se ocupa **finantele personale**.

Ce inseamna *finante personale*?

Conform DEX"98, cuvantul **finante** este definit printre altele ca:

*Stiinta care studiaza finantele (**1**). [Var.: **finánta** s.f.] – Din fr. **finance,** it. **finanza.***

Ce sunt **finantele**? Tot in DEX"98 gasim:

Totalitatea mijloacelor banesti care se gasesc la dispozitia unui stat si care sunt necesare pentru indeplinirea functiilor si sarcinilor sale.

Deja e mai bine! Deci:

- e vorba de o stiinta
- este stiinta care studiaza totalitatea mijloacelor banesti care sunt necesare pentru indeplinirea functiilor si sarcinilor *(ati observat ca am scos **statul** din definitie)*
- are atributul **personale,** deci se refera la finantele unei persoane

Ce ma fascineaza pe mine este modul fericit in care aceasta definitie, pe care DEX o enunta relativ la stat (*finantele sunt totalitatea mijloacelor banesti care se gasesc la dispozitia unui stat...)* se alatura atributului **personale**. Sa vedem definitia completa:

Finantele personale sunt o stiinta care se ocupa cu studierea

*totalitatii mijloacelor banesti (**in ceea ce priveste obtinerea si gestionarea acestora**), mijloace care se gasesc la dispozitia unei persoane si care sunt necesare pentru indeplinirea functiilor si sarcinilor sale.*

Suna bine! (contributia mea la definitie este subliniata cu litere ingrosate)

Daca privesti cu atentie, o sa gasesti in definitie o propozitie cu greutate: *mijloacele banesti*...*care sunt necesare pentru indeplinirea functiilor si sarcinilor sale.* Ce inseamna, pentru o persoana, *functii si sarcini*?

Functiile persoanei sunt cele legate de supravietuire:

- adapost
- hrana
- sanatate
- reproducere (a se citi *intemeierea unei familii si producerea de urmasi*).

Cu functiile stam bine. Mai raman **sarcinile**.

Aici intram in domeniul filosofiei si al religiei, pentru ca ele se ocupa de aceste intrebari care l-au preocupat pe om din totdeauna:

- cauza pentru care existam
- rolul pe care il indeplinim in cadrul acestei realitati, in aceasta lume.

Intreaba zece oameni de pe strada, care este rolul lor pe lume si numara cati vor ridica din umeri.

Pentru a scurta discutia, voi spune doar ca indiferent care este rolul pe care il indeplinim in aceasta realitate (**sarcina** noastra), el (rolul) poate fi indeplinit numai daca fiecare dintre noi dispunem de *libertate*. Pentru a fi mai explicit la ce ma refer, voi spune ca este vorba despre **libertatea de a alege**.

Chiar daca initial am vrut sa ma eschivez de la o discutie dificila, care te-ar fi putut determina sa ai alta parere decat a mea, curand mi-am dat seama ca nu pot trece mai departe pana nu transez problema cu *rolul nostru pe aceasta lume*.

Iesi din labirint

Voi spune ceva care ar putea sa te surprinda:

Nu lasa religia si filosofia sa-ti impuna parerea lor despre subiectul: ***care este rolul meu in aceasta lume.***

Este important sa nu renunti la liberul arbitru, la posibilitatea de a alege felul in care vrei sa treci prin viata, stilul si personalitatea pe care doresti sa le ai, atata timp cat prin deciziile tale nu atentezi la persoana sau libertatea celor din jurul tau.

Una dintre credintele mele cele mai puternice este ca trebuie sa respectam dreptul fiecaruia de a decide menirea lui si scopul pentru care traieste. Chiar si in cazul in care ai optat pentru teoria creationista, nu poti sa negi faptul ca venim in aceasta lume cu un drept extraordinar de puternic: **dreptul de a alege**. Atata timp cat avem acest drept, pe care nimeni si nimic (fie religie, filosofie sau alt sistem de gandire) nu ni-l poate contesta, atunci avem dreptul (si libertatea) de a alege care este rolul nostru in aceasta lume.

Daca stau bine si ma gandesc, nu numai filosofia si religia sunt cele care vor sa ne spuna ce si cum trebuie sa facem, care este rolul nostru pe acest Pamant. Am reusit sa identific inca trei ”vinovati” importanti:

- parintii
- societatea
- statul

Parintii

Ei reprezinta primul si poate cel mai important factor care ne modeleaza personalitatea si ne traseaza limitele in care ar trebui sa ne miscam.

De la inceput simtim aceste limite. In momentul in care am fost imbracati si infasati, imediat dupa nastere, am intrat intr-o lume a regulilor si a granitelor. Hainele si scutecele ne limiteaza libertatea de miscare, tarcul in care dormim ne opreste sa ne deplasam, chiar daca pentru moment nu suntem in stare s-o facem.

Vei spune ca hainele sunt facute pentru a ne proteja de frig iar patul inconjurat de gratii este acolo pentru a ne feri de o cadere. Acesta este un *adevar partial*, pentru ca intreg sistemul de ingradiri

si reguli are si o alta latura, de care atunci, in copilarie, cu siguranta nu-ti dai seama: el este pus in functiune pentru a crea un individ cu anumite caracteristici. Una dintre cele mai importante este obedienta. Desigur, vrem sa crestem un copil ascultator.

Cat de ascultator?

Aceasta intrebare nu e pusa numai de dragul discutiei. De obicei sistemul de crestere al unui copil, mai ales in primii ani, insista pe ascultarea neconditionata. Se spune ca un copil trebuie sa asculte, pur si simplu, pentru ca este prea mic ca sa inteleaga de ce anumite reguli trebuie respectate. De multe ori nu este asa. Ca si parinte, am cazut frecvent in aceasta capcana.

O alta greseala enorma este aceea de a mentine sistemul *asculta pentru ca eu stiu mai bine* ,mult timp dupa ce copilul e in stare sa inteleaga ce sta in spatele unei reguli. E mai simplu, mai usor, pentru un parinte, sa opreasca orice discutie pe subiectul: *de ce trebuie sa fac asa si nu altfel.*

De multe ori nu e vorba numai de lene, ci de nestiinta, din punctul de vedere al parintelui. Multi dintre noi refuzam sa recunoastem ca avem in codul nostru de reguli, pe care le-am mostenit de la parinti sau de la celelalte sisteme care ne formeaza (scoala, societate, stat), o seama de percepte pe care le-am luat ca atare, fara sa ne intrebam: *cine beneficieaza de pe urma aplicarii lor?* Noi, ca parinti? Societatea? Statul? Le scoatem din sertarul lor, le servim copilului si veghem ca acesta sa le respecte. In acest fel supravietuiesc o seama de reguli care au un efect dezastruos asupra modului in care intelegem **ideea de libertate**.

Despre ce vorbesc? Despre acel model de om, acea cutie prefabricata in care parintii incearca sa inghesuie personalitatea copilului. O fac fara sa se gandeasca la consecintele nefaste ale acestui proces . Iata cateva exemple:

- trebuie sa fii ascultator, in orice conditii
- trebuie sa respecti autoritatea (adica sa faci ce spune parintele, scoala, normele sociale, statul...)
- trebuie sa urmezi o scoala
- trebuie sa te pregatesti pentru o meserie (fie in cadrul unei scoli profesionale, fie urmand o facultate)
- trebuie sa te angajezi

- trebuie sa-ti gasesti o sotie / un sot
- trebuie sa ai copii

Am lasat dinadins in fata acestor reguli pe **trebuie**.

Si ce-i rau in aceste reguli?

Hm, nu e rau. Doar ca nicaieri nu se vorbeste in termeni ca **ai putea sa** ci in **trebuie**. Nu e vorba de *libertatea de a alege*, ci de *conditionare*.

Societatea

Sunt sigur ca ai auzit de nenumarate ori aceasta somatie: *Poarta-te civilizat, doar traiesti intr-o societate, nu in padure!*

De multe ori nici nu sesizezi constrangerile din normele sociale; te-ai trezit cu ele. Cel mai adesea ti-au fost inoculate de parinti, fiind prezentate ca reguli “de bun simt”, care te ajuta sa navighezi mai usor prin viata sociala.

Nici vorba de bun simt! *E vorba doar de convenienta.*

Ca sa intelegi, iti voi da un exemplu din alte culturi pentru a vedea ce inseamna cu adevarat constrangerile.

In tribul Kayan (o minoritate tibetano-birmaneza) din Burma (actualul Myanmar, in nordul Thailandei) femeile poarta in jurul gatului o serie de inele care au ca scop “alungirea” gatului. Inserarea inelelor incepe de la varsta de cinci ani si continua toata viata. Inelele sunt inlocuite din timp in timp cu altele tot mai late. Se produce o coborare a claviculei si o deformare a cutiei toracice. Practic nu se realizeaza o alungire a gatului, efectul de “gat lung” este doar o iluzie.

De ce se recurge la aceasta modificare corporala extrema? Se citeaza o seama de ipoteze ale antropologilor care au studiat cazul:

- astfel se produce o accentuare a diferentei dintre barbati si femei
- prezenta gatului lung ar descuraja luarea femeilor ca sclave de catre celelalte triburi, pe motiv ca ar fi urate
- inelele ar reprezenta o metoda de protectie contra muscaturei tigrului (probabil mai mult simbolica)
- gatul alungit aminteste de gatul dragonului, o figura mitologica foarte populara in acesta cultura

Iesi din labirint

Indiferent care dintre exemplele de mai sus ar fi cauza acestei modificari, nici una dintre ele nu se incadreaza in categoria **bunului simt**. Cel putin din punctul de vedere al civilizatiei europene. Ramane doar motivatia sociala, care evident are un rol important.

Se pune o intrebare interesanta: *cate dintre fetitele de cinci ani au fost intrebate daca doresc sa-si monteze acele inele in jurul gatului?* Inca o intrebare: *cati dintre noi am avut posibilitatea sa alegem un anumit gen de educatie in copilarie?*

Dincolo de aparenta stupizenie a intrebarii, vei recunoaste ca pana la o anumita varsta esti produsul educatiei parintilor tai, al regulilor sociale si al conditionarii statului (prin educatie), fara sa-ti dai seama si fara optiunea de a alege. E posibil ca la un moment dat in viata sa intelegi acest lucru, dar te asigur ca sunt multi oameni care au murit fara sa constientizeze acest "detaliu".

Statul

Statul a actionat si actioneaza asupra ta si a mea in timpul a doua perioade din existenta noastra :

1. in timpul scolii, prin sistemul de invatamant
2. odata cu inceperea perioadei de adult, prin legi si reglementari care formeaza un paienjenis halucinant, care ne permite o *libertate controlata*, de fapt o simulare a libertatii

Sistemul de invatamant, in modul actual de organizare, este inspirat din felul in care Imperiu Prusac isi instruia cetatenii. Scopul scolii era de a produce muncitori, functionari si militari obedienti. A fost o reusita remarcabila pentru acea vreme (secolul al XIX-lea) pentru ca a transformat statul si poporul german intr-o minunata masinarie in stare sa se razboiasca eficient cu toata Europa, in Primul si apoi in Al Doilea Razboi Mondial.

Scoala germana, *Volksshulle*, era echivalentul ciclului primar si gimnazial de azi si consta in opt ani de invatamant. Ea presupunea:

- standardizarea la nivelul tinutei vestimentare (uniforma

scolara) si a tinutei corporale (lungimea parului la baieti, aranjarea parului la fete)

- separarea in clase de fete si clase de baieti (atunci cand conditiile economice erau favorabile)
- standardizarea la nivelul mobilierului scolar (clasa cu banci individuale)
- standardizarea la nivelul informatiilor care se predau in scoala (programa de invatamant)
- standardizarea la nivelul formarii cadrelor didactice
- standardizarea la nivelul modalitatilor de evaluare a elevilor (examenul de final sau *Abitur*)
- obtinerea obedientei sociale prin indoctrinare
- obtinerea unei discipline de fier: profesorul preda la ore, elevii ascultau lectia, nemiscati, in bancile lor sau notau constiincios, fara a intrerupe dascalul
- crearea unei loialitati totale fata de Imparat (*Kaiser*)

Priveste cu atentie lista de mai sus, apoi incearca sa faci o paralela cu sistemul actual de invatamant. Vezi ceva asemanari? Iti dai seama unde tinteste, care este scopul ?

Daca nu te-ai convins, iti prezint un citat din filosoful german **Johann Gottlieb Fichte**, care a exercitat o influenta majora in crearea acestui sistem. El a spus:

Scolile trebuie sa modeleze persoana, sa o modeleze in asa fel incat sa isi doreasca ceea ce vrei tu sa isi doreasca.

Lumea crede ca scopul scolii este sa ne educe. Un *adevar partial*, ca de fiecare data...

Legile si reglementarile sunt cadrul in care ne miscam. Asa cum un paianjen poate circula numai pe liniile panzei sale, le fel noi, adultii, putem sa ne miscam doar **in cadrul legal**. Diferenta dintre noi si paianjen: panza este tesuta chiar de paianjenul care o foloseste...

Ai putea veni, din nou, cu un contraargument: *regulile sunt facute pentru a ne proteja*. Daca stai bine si te gandesti, asta ni se spune

de-a lungul intregii vieti: *toate regulile sunt pentru binele tau*. In numele protectiei se recurge chiar si la ingradirea, diminuarea sau disparitia unor libertati altfel general recunoscute. De fiecare data cand vorbesti la telefon sau navighezi pe internet, esti tinta supravegherii permanente. Iti este incalcat dreptul la intimitate, in numele protectiei contra terorismului, al crimei organizate.

As putea sa continui cu nenumarate exemple: camerele de luat vederi amplasate pretutindeni, amprentarea si colectarea de date biometrice pentru pasapoartele electronice. Ne indreptam spre un stat cvasipolitienesc, fara sa vedem gratiile invizibile care ne inconjoara, tot mai mult, pe zi ce trece. Unde este libertatea de a alege?

Efectul de sinergie

Sinergie = coordonarea mai multor actiuni in vederea unui rezultat comun, cu economie de mijloace. (< fr. synergie)

Mai simplu, efectul coordonat al parintilor, societatii si al statului asupra formarii tale ca om este mai mare decat suma lor.

Efectul de sinergie este deosebit de puternic. Fiecare din elementele pe care le-am descris mai inainte te asalteaza cu regulile lor. Nu uita ca aceste surse de influenta preiau concepte una de la alta, se modeleaza reciproc. De aceea exista idei comune, pe care le intalnesti in multe dintre ele.

Prins in foc incrucisat, vei ajunge sa-ti spui: daca *si parintii si societatea si statul imi spun ca rolul meu este sa fiu ...cum imi spun ei, atunci asta trebuie sa fiu*.

Vei ajunge sa faci ceea ce ti se spune crezand ca acesta este telul, scopul tau in viata: sa fii un elev silitor, sa inveti o meserie, sa muncesti viata intreaga, de dimineata pana seara. Te casatoresti, ai copii. Muncesti mai mult, avansezi in scara ierarhica, muncesti si mai mult pentru o casa mai mare, o masina mai puternica si un concediu intr-o statiune la moda. Pentru asta iei credite pe care le platesti, zeci de ani.

Si uite asa ajungi la pensie. Ti-ai platit ratele, ti-ai crescut copii. Acum nimeni nu mai cere nimic de la tine. Atunci iti pui intrebarea pe care trebuia sa ti-o pui la inceput: *eu, de fapt, pentru ce am trait*?

Iesi din labirint

Raspunsul? Aceiasi ridicare din umeri de care vorbeam mai inainte.

Problema majoritatii oamenilor nu este aceea ca nu isi pun intrebarea (*pentru ce traiesc eu*) ci ca si-o pun atunci cand nu mai conteaza raspunsul. Au pierdut trenul, viata li s-a prelins printre degete. Si-au ratat menirea, scopul, **sarcina**... Pentru ca nu si-au pus aceasta intrebare la inceputul vietii si pentru ca, din obisnuinta, au renuntat la dreptul esential pe care il au, **dreptul de a alege ce vor sa devina in viata**. Nu s-au achitat de sarcina lor in aceasta lume pentru ca, sa incepem cu inceputul, nici nu au decis care este aceasta sarcina!

Lasa filosofia si religia sa se ocupe de treburile lor, indeparteaza influenta pe care au avut-o asupra ta parintii, societate si sistemul de invatamant, preia controlul asupra vietii tale. Cauta in interior, in adancimea sufletului, care este adevarata menire pe care o ai. Gaseste acel lucru care doar grait te umple de pasiune si energie. Ai curajul de a urma calea proapat descoperita si te vei bucura de o viata fericita.

Daca stai sa te gandesti, ai zice ca in acest proces, acela de a alege, banii nu isi au locul. Pentru ce avem nevoie de ei, din moment ce totul se reduce la dreptul de a alege?

Dreptul il avem, dar cum stam cu libertatea?

Vestea buna este ca libertatea de a alege este de asemenea un lucru pe care nu poate sa ni-l ia nimeni. Chiar daca suntem conditionati prin educatie si obligati sa ne miscam in zone clar delimitate, avem inca posibilitatea de a spune *nu.* Aici intervin banii, care reprezinta pentru libertate ce este unsoarea pentru un rulment.

Ia un rulment nou in mana si roteste-l. Se invarte usor, se intoarce silentios.

Lasa acel rulment pentru cateva zile in ploaie si praf si incearca sa-l rotesti din nou. Vei intampina rezistenta. Daca il fortezi vei obtine in final o miscare, dar ea va fi poticnita, acompaniata de scrasneli, departe de invartirea lina de la inceput.

Asa e si in viata. Daca esti singura persoana care aduce un venit financiar (precar de altfel), intr-o familie numeroasa, pe care trebuie s-o adapostesti, trebuie s-o hranesti si s-o tii sanatoasa, iti mai vine

sa te lasi de serviciu ca sa-ti urmezi telul? Simti ca menirea ta in viata este de a salva animale aflate pe cale de disparitie, sau poate aceea de a educa tinerii defavorizati dintr-o tara saraca. Ai dreptul de a alege, dar unde e libertatea?

Aici vine rolul banilor. Daca ai pusi deoparte suficienti bani pentru a-ti intretine familia, ai putea pleca pentru cateva luni ca sa-ti urmezi menirea, vocatia, **sarcina ta** in aceasta lume. Pentru ca numai acei oameni care si-au gasit pasiunea si vibreaza cand isi indeplinesc menirea sunt cu adevarat in armonie cu Universul. Banii te ajuta, sunt unsoarea care unge rulmentul, acel obiect minunat care permite mecanismelor sa se invarta fara efort, pentru a realiza scopul gandit de creatorul lor.

Libertatea de a alege inseamna libertatea de a-ti urma visele. Dincolo de orice constrangere si piedica, visele reprezinta ceea ce suntem noi cu adevarat. Cum spunea James Allen, *Visele sunt semintele din care va creste realitatea.* Pentru a trai cum iti doresti, afla care sunt visele tale cele mai de pret si lasa-le sa-ti ghideze drumul in viata.

De ce sunt visele atat de importante? Inainte de a-ti explica, te invit sa raspunzi la un sir de intrebari. Te rog sa o faci cu cea mai mare sinceritate, altfel acest exercitiu nu are rost.

Iata intrebarile, care sunt legate de activitatea pe care o desfasori in acest moment, fie ca e vorba de scoala (facultatea) pe care o urmezi sau de serviciul care iti asigura existenta:

- cind te scoli dimineata, simti ca viata e frumoasa si esti nerabdator sa incepi lucrul?
- de fiecare data cand lucrezi, ai senzatia ca esti plin de energie, ca ceea ce faci nu te oboseste?
- ti se pare ca lucrul pe care il faci este o sursa constanta de bucurie?
- atunci cand lucrezi, timpul pare sa zboare pe nesimtite?
- cand te intalnesti cu familia sau cu prietenii, esti nerabdator sa le impartasesti ultimele detalii ale activitatii tale?
- referitor la activitatea pe care o faci, ai putea sa o descrii in cuvinte ca : “e tot ce am visat“, “ma implineste“, “e telul meu in viata“?

Daca poti raspunde afirmativ la majoritatea intrebarilor inseamna

ca ceea ce faci ti se potriveste ca o manusa si te poti considera un om fericit. Daca lista de mai sus e plina de situatii in care nu te recunosti, e momentul sa te intrebi daca nu cumva ai facut o alegere gresita.

Am vazut o multime de oameni care n-au chef, nu dau randament, nu au rezultate cand e vorba de munca pe care o fac. S-ar putea sa te numeri printre ei. Nu te teme, majoritatea oamenilor se simt asa.

Pe de alta parte am vazut o minoritate care, dupa ce au renuntat la vechea facultate sau loc de munca pentru a lua curajoasa decizie de a-si urma visele, s-au transformat miraculos. Din persoane ursuze si nemultumite au devenit motivati si plin de energie, raspandind in jur acea vibratie pozitiva pe care o emana invingatorii. Sunt sigur ca ai intalnit asemenea oameni si ca te-ai intrebat ce ii face diferiti de noi toti.

Raspunsul e simplu: *au avut taria de a raspunde chemarii, de a-si indeplini scopul.*

Banii reprezinta cu adevarat unealta care ne ajuta sa ne urmam visele, sa ne realizam menirea si in acelasi timp sa ne facem datoria pe care o avem fata de cei dragi. Ei lubrifiaza miscarea noastra catre telul pe care vrem sa-l atingem, ne grabesc drumul spre tinta, ne permit sa fim mai eficienti in atingerea scopului pe care il avem. Sunt de mare ajutor in exercitarea dreptului de a alege.

Libertate financiara = Libertatea de a alege

Invata aceasta ecuatie, intelege sensurile ei. Sunt sigur ca poti sa-ti urmezi telurile si sa obtii victorii fara bani, dar cu ajutorul lor reusitele tale vor fi mai numeroase si vor apare mai devreme. Nu cred ca vrei sa ratezi aceasta sansa, numai pentru ca banii ti se par greu de obtinut.

Nu uita, banii sunt o unealta, nu un scop. **Scopul** este *menirea ta* (pe care trebuie s-o descoperi singur) iar *banii* pot deveni **unealta** nepretuita care te ajuta in atingerea scopului.

Iesi din labirint

Labirintul

Pentru a pasi in siguranta prin labirintul vietii, lasa intelepciunea sa-ti lumineze calea iar virtutea sa-ti arate drumul.
Buddha

Obsesia drumului lung, unduit, spre o destinatie importanta.

Osesia capcanei, menita sa tina prizoniera un spirit malefic sau o creatura infioratoare.

Obsesia drumului ramificat, cu variante care se inchid, menit sa te ameteasca, sa te confuzioneze.

De-a lungul istoriei omenirii, in civilizatii separate de spatiu si timp , labirintul reprezinta acelasi lucru si de fiecare data altul. Il intalnim pe tot cuprinsul Europei, de la preistorie la Grecia antica, Egiptul faraonic si Roma imperiala, dar si in India (cu 2500 de ani inainte de Cristos) sau in cultura amerindiana (din Desertul Sonoran, in sud-vestul Statelor Unite).

Cei mai multi dintre noi avem o imagine confuza despre labirint. In primul rand cunoastem legenda din Grecia Clasica, a labirintului regelui Minos, construit de Dedal pentru a inchide Minotaurul, o bestie feroce, jumatate om, jumatate taur. Minotaurul este in final rapus de Tezeu, care primeste ajutorul nepretuit al Ariadnei (fiica lui Minos). Aceasta imagine se intretaie cu tiparul labirintului modern, cel mai adesea prezent in gradinile englezesti, constituit dintr-o schema complicata de drumuri intortocheate, care se bifurca in poteci ducand spre nicaieri.

Putini stiu ca e vorba de doua labirinturi diferite, doua variante pentru care engleza a avut grija sa aloce cuvinte aparte: **labyrinth** si **maze** . Fiecare inseamna altceva si are functii care nu se aseamana. Voi folosi in continuare acesti termeni, pentru ca in limba romana nu avem o asemenea distinctie.

Labyrinth

Desi apare in majoritatea reprezentarilor grafice din antichitate, legate de legenda Minotaurului, el prezinta caracteristici ciudate:

- are o singura intrare
- drumul este intortocheat dar este unul singur, fara bifurcatii
- drumul duce spre zona centrala

Iesi din labirint

- drumul nu este facut sa te induca in eroare, pentru ca nu are variante, nu poti alege...
- functia lui este una initiatica, reprezentand pelerinajul de la intrare (nastere) catre destinatia centrala (divinitatea)

Maze

- de obicei are o singura intrare
- este constituit dintr-o retea de drumuri, care se ramifica in mod repetat
- unele variante, dupa un parcurs sinuos, pot duce la o fundatura
- destinatia lui este de a fi capcana pentru spiritele malefice (simbolic) sau pentru creaturi legendare

Fara indoiala, daca e sa privesti viata ca un labirint, trebuie sa recunosti ca fiecare dintre noi ne gasim mai degraba intr-un *maze* decat in varianta sa "prietenoasa", *labyrinth*. Esti pus zilnic sa alegi intre dreapta si stanga, intre inainte si inapoi, fara sa poti vedea cu adevarat in ce directie te duc deciziile luate. Viata iti ofera suprize dupa fiecare coltisor. O cotitura te duce intr-o directie, dar o face pana la urmatoarea intoarcere, spre alta destinatie la fel de obscura.

Rand pe rand, planurile si dorintele devin promisiuni pentru a se spulbera in neant datorita frecventelor schimbari pe care viata ti le impune. Ametit de poteca ce pare a se invarti in cerc, de lipsa orizontului, de curbele hipnotice ale drumului, vei deveni intr-un final apatic, multumindu-te cu ce poti obtine pe parcurs, reducandu-ti pretentiile pana la abandonarea lor. In final obosesti si te opresti din drum. Vezi in jurul tau aceleasi ziduri de culoare gri, spalacita, aceleasi culoare inguste care iti permit sa privesti pana la prima cotitura. Senzatia de capcana perfecta te invaluie treptat, cuprinzator. Viata pare o irosire de eforturi in cautarea unei iesiri iluzorii. O iesire care pare sa nu existe. Nu-ti ramane decat sa mori, departe de finalul fericit in care credeai la inceputul drumului, singur in mijlocul labirintului.

Acesta poate fi un scenariul pentru persoanele care cauta, zadarnic, o iesire dincolo de zidurile labirintului-*maze*.

Cei mai multi dintre noi cred ca labirintul este casa lor. Cum

deschid ochii, la intrare, adica de la nastere, vad doar zidurile care ii inconjoara, aproape protector. Acesti oameni, care se simt bine in labirint, ar fi cuprinsi de o neliniste nefireasca la gandul ca dincolo de *maze* se afla spatiul neingradit. Ce sa faca acolo? Incotro s-o apuce? Labirintul le ofera certitudinea drumului trasat, impus. Poti merge doar unde te duce poteca. E comod, nu trebuie sa gandesti prea mult. De ce sa vrei altceva?

Mai este o categorie de oameni: obsedati de libertate, de spatiile deschise. Urasc granitele, constrangerile. Ei stiu ca viata trebuie traita in acel teritoriu unde capatul lumii este orizontul, acel loc unde nu poti ajunge niciodata.

Desi s-au trezit in labirint, acesti rebeli isi dau seama, la un moment dat in viata, ca zidurile din jurul lor sunt ceva artificial, nepotrivit, dincolo de ordinea naturala a universului. Realizeaza ca viata inseamna libertatea de a-ti alege drumul, directia si sensul in care vrei sa mergi. Vor porni in cautarea acestui loc, punand la bataie toata inteligenta, agerimea, tenacitatea si motivatia de care dispun. Vor incerca sa traseze un plan al labirintului-maze, chiar daca acest loc infernal pare sa nu aiba o noima. Vor nota fiecare drum pe care apuca, fiecare varianta care se termina intr-o fundatura. Isi vor marca zonele vizitate, vor lasa semne pe pereti, pe podea si pe harta lor.

Zi de zi, harta va deveni mai cuprinzatoare, mai mare. Dar cel mai ciudat lucru care se va intampla exponentilor acestei rase ciudate de oameni este faptul ca labirintul se va schimba. Vor fi tot mai putine variante de ales, culoarele se vor indrepta, mergand adesea pe distante lungi in aceiasi directie.

Pentru a intelege ce se intampla cu cele trei categorii de oameni, trebuie sa vedem ce reprezinta, de fapt, un zid al labirintului. Pentru o minoritate care percepe esenta conceptului de *maze*, acesti pereti au nume distincte, care sunt scrise cu litere clare pentru cei care pot sa le citeasca. Ei se cheama:

- ignoranta
- lipsa de informatii
- conditionare
- comoditate
- frica

- presiunea celor din jur

Daca ai mers suficient de mult prin labirint, ai intanit toate aceste varietati de ziduri, poate si altele. Fiecare dintre ele sunt menite sa te tina inchis in *maze* pana la sfarsitul vietii tale. Si fac o treaba a naibii de buna!

Igoranta

Este starea naturala cu care ne nastem. Cu alte cuvinte, este un dat pe care trebuie sa-l recunoastem, dar nu trebuie sa-l acceptam.

Ignoranta produce acea stare de acceptare a labirintului, acea senzatie ca artificialul e de fapt natural. Doar pentru faptul ca de la inceputul vietii noastre ne aflam in labirint, ajungem sa credem ca el reprezinta singura varianta a realitatii, dincolo de care nu se afla nimic. E o concluzie care va dispare o data cu vantul care va risipi ceata ignorantei. Pentru ca ignoranta, desi pare impenetrabila, are de fapt consistenta aburului: o simpla boare va destrama iluzia.

E suficient sa ai un parinte care stie ce se afla dincolo de ziduri, un profesor care e dispus sa-ti impartaseasca din stiinta lui sau un prieten care a vazut, pentru moment, promisiunea iesirii din maze pentru a intelege ca lucrurile nu sunt ceea ce par. Ajunge sa faci un singur pas, acel pas in directia buna, pentru a porni spre destinatia de unde nu mai exista cale de intoarcere. Daca ai risipit ceata, chiar si pentru moment, vei intelege. Acesta este inceputul drumului, este promisiunea libertatii.

Lipsa de informatiilor

Este sora mai mica a ignorantei. Ignoranta te poate tine prizoniera toata viata, lipsa de informatii te tine ostatec doar in masura in care vrei sa fii un captiv. E suficient sa cauti si vei gasi. Informatia este peste tot in jurul nostru, de cele mai multe ori disponibila gratuit sau la preturi neinsemnate, daca esti hotarat sa o gasesti. Tot ce trebuie sa faci este sa fii pregatit sa depui efort si sa cheltui energie. In final, lipsa de informatii dispare.

Inceputul este de cele mai multe ori greoi. Daca nu ai pe cineva care sa te ghideze, vei orbecai din loc in loc in cautarea cunoasterii. Va trebui sa citesti mult inainte de a stii ce sa citesti. Acei norocosi,

care au un mentor sau care simt nevoia unuia, vor fi scutiti de rataciri prin imensa lume a informatiilor. Drumul lor spre cunoastere va fi mult mai scurt iar bagajul adunat va fi consistent.

Dupa un timp, vei vedea ca ai devenit un alt om. Vei absorbi informatii si concepte noi cu usurinta cu care respiri, cu naturaletea cu care pasesti. Fara efort, fara oboseala. In acel moment vei intelege ca viata trebuie invatata, redescoperita continuu, pentru ca viata inseamna miscare perpetua, transformare fara sfarsit. Momentul in care vei inceta sa mai inveti este momentul in care ai inceput sa mori.

Conditionarea

Ignoranta este principalul vinovat pentru faptul ca nu ne dam seama cine suntem cu adevarat. Odata cu trecerea timpului, de cand ne-am nascut, trecand prin copilarie, adolescenta si tinerete, suferim un proces complex care face din noi persoana, fiinta, omul pe care si-l doreste societatea si statul. Credem ca avem libertatea de a alege, dar suntem prizonierii modului in care am fost crescuti. Regulile sociale, morale si religioase pe care le-am absorbit din gradinita, ciclul primar si gimnazial, apoi din liceul si facultate ne modeleaza cu usurinta cu care dai forma lutului. Acest proces se numeste conditionare.

Cel mai mare pericol al conditionarii este faptul ca persoana care sufera transformarea nu este constienta de acest lucru. *Johann Wolfgang von Goethe* a surprins esenta atunci cand spunea:

Nu este om mai fara de speranta incatusat decat acela care are falsa impresie ca este liber.

Conditionarea este inchisoarea mintii si a sufletului. Nu vedem zidurile din jurul nostru pentru ca ele sunt ascunse in ceata ignorantei. La fel cum un caine, in ignoranta sa, e produsul dresorului, majoritatea dintre noi nu intelegem ca suntem rezultatul unui lung proces de dresaj.

Nu putem fi ceea ce dorim sa fim decat in momentul in care ne dam seama ca am suntem rezultatul unor forte modelatoare.

Iesi din labirint

Aceasta descoperire trebuie urmata de o analiza atenta. Daca ne uitam la bagajul de cunostinte, la ideile si conceptele pe care le avem despre realitatea in care traim, vom descoperi cine suntem cu adevarat si vom vedea daca ne place ceea ce suntem. De la acest punct vom fi liberi sa ne schimbam in fel si chip, cu totul sau pe alocuri. Atunci gasim cu adevarat libertatea, pentru ca din acel moment ne-am eliberat de conditionare. Vom deveni in acelasi timp sculptorul si lemnul, mesterul olar si lutul.

Comoditatea

Comoditatea este la fel de intalnita in comportamentul nostru ca si nelinistea creativa. Ele sunt rezultatul luptei dintre personalitate si conditiile in care traim.

Comoditatea deriva din confort. Un om care este in siguranta fizica, in linistea caminului, la o temperatura optima, dupa o masa indestulatoare, intr-o companie sociala sau familiala placuta, va avea o tendinta normala spre comoditate. Se va intinde comfortabil, gata sa atipeasca.

Prin aceleasi mecanisme actioneaza si confortul social, dublat de cel profesional. Un om din patura de mijloc se simte in siguranta daca:

- este angajat la o firma solida
- i se recunosc meritele in cadrul acelei organizatii
- are o functie care ii asigura o recunostere sociala a meritelor profesionale
- este retribuit la un nivel pe care il considera satisfacator
- nivelul de salarizare ii permite un anumit statut social

Aceasta situatie produce o senzatie de bunastare care induce comoditatea. Persoana in cauza va avea tendinta de a se opri din dezvoltarea personala si profesionala deoarece se simte bine in situatia in care se afla. Din acest punct de vedere, orice efort suplimentar nu se justifica. Ce poate obtine mai mult? Deja are tot ce isi doreste!

Acest om va deveni victima propriului succes, pentru ca el a ajuns,

fara sa vrea, la "capatul liniei". Dincolo de situatia de fata nu mai exista progres, iar lipsa de progres este echivalenta cu moartea.

Comoditatea ucide. Ea este semnul stagnarii. Traim intr-o lume in continua miscare, in care nu exista decat progres sau regres, iar a sta pe loc inseama un pas inapoi.

Din aceasta cauza trebuie sa fii foarte atent! In momentul in care te simti intr-o pozitie comfortabila, "la caldurica", e cazul sa devii alert. Ceva nu e in regula. Ar fi cazul sa te intrebi daca nu cumva stagnezi, intr-o oaza de liniste care mimeaza calmul mortii.

O persoana preocupata de progresul personal, cauta continuu dezvoltarea, actiunea, progresul. Telurile pe care si le stabileste sunt atat de generoase si de cuprinzatoare incat nu ii va ajunge o viata sa le atinga pana la capat. Aceasta stare de fapt ii va "da de lucru", continuu. Intotdeauna va fi ceva de facut, tot timpul va simti nevoia sa fie creativ. Acea persoana nu cunoaste comoditatea, pentru ca nu va atinge confortul. Ea simte continuu nevoia sa actioneze in directia telurilor pe care si le-a stabilit, iar aceasta continua miscare este exact opusul starii de multumire si autosuficienta.

Frica

Neale Donal Walsch o spune fara echivoc: toate actiunile noastre izvorasc din **frica** sau **iubire**.

Cand am inceput sa-mi analizez deciziile pe care le-am luat sau le iau, folosind acest filtru simplu (frica-iubire) am facut o descoperire socanta: frica, acest sentiment negativ, regresiv, distructiv, este omniprezent. Am fost invatati de mici sa ne construim un univers personal, pentru a ne feri sau a ne indeparta de situatii sau lucruri de care ne temem:

- vrem sa fim inconjurati de prieteni (pentru ca ne e frica de singuratate)
- cautam o slujba sigura (pentru ca ne temem de incertitudine)
- tanjim dupa un salar mare (pentru ca ne e frica de saracie)
- mergem in concediu la sky in Austria (pentru ca ne temem de parerea vecinilor)
- ne casatorim si facem copii (pentru ca ne e frica de o batranete neputincioasa)

Iesi din labirint

Nu sari cu gura pe mine! Stiu, iti plac prietenii pentru ca te simti bine cu ei, slujba e o modalitate de a te implini, salariul mare e o recompensa meritata, in Austria sunt partii mai bune iar sotia / sotul este iubirea vietii tale.

Chiar asa? Trebuie sa fii foarte fericit(a)! Atunci de ce mai citesti cartea asta?

Fii macar o data in viata sincer si priveste in oglinda: de ce nu recunosti ca ti-e frica? Si mie imi este. E perfect normal. E un mecanism de aparare, atavic, ne permite supravietuirea, ne tine in viata. Deci?

E normal sa ne fie frica dar **nu trebuie sa ne lasam condusi de frica**. Frica paralizeaza, te face sa iei decizii gresite, care te duc, inevitabil, spre ruina.

- daca vrei sa fii bogat pentru a scapa de saracie, nu vei atinge linistea niciodata. Spectrul falimentului financiar te va urmari toata viata pentru ca el este motorul actiunilor tale. Niciodata nu vei avea suficienti bani, niciodata nu vei fi indestulat.
- daca vrei sa te casatoresti pentru a avea pe cineva langa tine, te vei simti continuu in nesiguranta. Gelozia te va insoti in permanenta, dorinta de posedare iti va sufoca partenerul, nevoia de a-l controla te va obseda continuu. Distanta dintre voi va creste, singuratatea te va coplesi incetul cu incetul
- daca vrei certitudine vei avea parte numai de conditii schimbatoare. Situatiile si persoanele se vor schimba continuu, intr-un dans nebunesc. Incercand sa tii timpul pe loc, sa pretinzi reactii constante de la cei din jurul tau, vei crea doar tensiuni care vor imprima lucrurilor o viteza superioara, un vartej suplimentar.

Frica este cel mai nepotrivit motiv pentru actiunile noastre. Ea produce doar ziduri, intuneca orizontul, ne ingradeste miscarile. E un sfatuitor mincinos, care ne duce spre pierzanie. Nu poti construi nimic durabil pe frica.

Iesi din labirint

Presiunea celor din jur

Vine din exterior, actioneaza spre interior.
Cine sunt "cei din jur"?
Din aproape spre departe:

- sotul/sotia
- parintii
- prietenii apropiati
- colegii
- vecinii
- cunoscutii
- colegii de breasla
- strainii din jurul tau
- societatea

Presiunea celor din jur apare in momentul in care conceptiile, ideile si viziunea ta incep sa devina diferite, poate chiar in contradictie cu modul lor de a gandi. Se produce o ruptura, la inceput mica, o fisura care se largeste treptat. Reactia variaza si ea, de la mirare ("n-am stiut ca asta e parerea ta...") pana la constatarea sciziunii ("ce tare ne-am indepartat unul de altul!").

Se creeaza tensiuni care se aduna o data cu trecerea timpului. Ele apar pentru ca celalalt / ceilalti iti refuza dreptul de a avea o parere diferita. Lumea ta intra in contradictie cu a lor, din cauza intolerantei. "Cine nu este cu noi este impotriva noastra". Suna cunoscut?

In acest moment apar presiunile. "Cei din jur" te vor inapoi, sa fii din nou "al lor". Posesiune, dorinta de a controla. Actiunile lor variaza in functie de gradul de apropiere:

- vezi ca ma superi
- daca faci asta nu te mai iubesc
- o sa-mi frangi inima
- la mine nu te gandesti?

- comportamentul tau va fi penalizat
- iti scad din salar
- te dau afara
- te excludem din organizatie
- te dau in judecata
- te dau pe mana politiei
- "ai dreptul sa nu spui nimic. Orice vei spune poate fi folosit impotriva ta..."

Daca te uiti atent la aceste propozitii, ce vezi?

- amenintare, nu dialog
- forta, nu subtilitate
- egoism, nu iubire

Sunt aspecte care nu fac decat sa mareasca bariera, sa adanceasca prapastia.

Acesta trebuie sa fie un semn pozitiv pentru tine. Dialogul nu mai e posibil, granita a fost trecuta. Nu mai e loc de intoarcere.

Ce urmeaza?

Cu *prietenii* e simplu: intrerupi legatura, inchizi conexiunea. Lucru acesta se va intampla relativ tarziu si acceptarea va fi usoara pentru ca intre timp au aparut noi prieteni in viata ta. Imediat dupa ce ai inceput sa te schimbi, ai dezvoltat afinitati noi pentru persoane pe care pana atunci nu le-ai bagat in seama. Ei iti vor deveni tot mai apropiati, pe masura ce vei renunta la vechii prieteni.

Vecinii?

Ignora-i. Nu discuta cu ei. Mentine o relatie la minim. E suficient sa-i saluti. Atat.

Colegii de servici si *de breasla*?

Daca ruptura e foarte mare, e mai bine sa-ti dai demisia (in cazul in care esti angajat). Tensiunile care se vor acumula iti vor face activitatea profesionala imposibila. Gandeste-te la varianta de a deveni consultant, liber profesionist sau la cea de a lucra in regim de colaborare.

Am lasat la urma cele mai grele decizii.

Iesi din labirint

Sotia / sotul

Decizie grea. Mai ales daca e o persoana pe care o iubesti. Problema nu vine din partea ta. Poate vei gasi resurse suficiente ca sa o / il accepti. In fond, asta inseamna sa iubesti pe cineva. Dar el / ea?

Practic, e vorba de un test. Daca te iubeste, va gasi puterea sa te iubeasca in continuare. Daca gasesti la partener doar intoleranta, inseamna ca e nu persoana potrivita pentru tine. S-a terminat.

Parintii

Cel mai greu. De parinti n-ai cum sa te dezici. Au fost si vor fi parintii tai, indiferent daca sunt de acord cu tine sau nu.

Vestea buna este ca majoritatea parintilor vor accepta schiimbarea copiilor, mai devreme sau mai tarziu. Nici ei nu pot schimba starea de fapt (esti copilul lor "pentru totdeauna"). In final vor trebui sa accepte sau, cel mult, se vor obisnui cu noua situatie.

Pentru ca esti mai tanar si cu mai multe resurse emotionale, va trebui sa preiei controlul, sa reduci tensiunile, sa eviti conflictele. Timpul se scurge in favoarea ta.

Restul?

Ei au cea mai putina importanta. Societatea si sistemul nu se vor lega de tine atata timp cit nu faci nimic ilegal. Daca vei calca aceasta linie, e mai bine sa pleci intr-o tara care te accepta (exista asa ceva?) sau pur si simplu sa asuporti consecintele faptelor tale. Trebuie sa fii cu adevarat revolutionar pentru a produce o asemenea reactie. In aceasta situatie ai sansa sa devii conducator de multimi sau martir.

Trebuie sa ai curajul de a crede in tine, forta de a-ti urma destinul, puterea de a-ti indeplini visele. E un sacrificiu pe care trebuie sa-l faci, pentru a deveni persoana care doresti sa fii. Numai asa iti poti gasi cu adevarat libertatea.

x x x

Iesi din labirint

Intram in aceasta lume doar cu doua conditionari: **ignoranta** si **frica**.

Ignoranta este usor de alungat. Frica se poate invinge. In plus, doar doua ziduri nu pot sa alcatuiasca un labirint. E nevoie de mai multe.

Ceilalti pereti, care apar in calea dezvoltarii noastre, sunt impusi de afara, construiti pe intentii nobile sau izvorand din planuri de manipulare. Rand pe rand, ei ne blocheaza orizontul, ne incetoseaza privirea, ne creeaza un culoar pe care sa mergem, o poteca ce se transforma intr-un labirint. Cand suntem suficienti de maturi sau de norocosi ca sa ne scuturam de ignoranta, e prea tarziu. Peretii sunt la locul lor, inchisoarea e gata. Singura noastra sansa este de a incerca o evadare, de a face un plan care sa ne duca spre libertate.

Nu e deloc simplu. E imposibil sa darami, dintr-odata, ce a fost construit cu migala, de-a lungul a zeci de ani. E o lupta lunga, pe care trebuie sa o porti, de cele mai multe ori, singur, in care trebuie sa transformi (in ceva mai bun) acel "lucru" care manifesta cea mai mare rezistenta la schimbare: propria persoana.

E nevoie de rabdare. In primul rand e necesar sa cunosti zidurile care te inconjoara. Identifica-le, studiaza-le, gaseste modul lor de alcatuire, caramizile din care sunt facute, mortarul care le uneste. Fiecare zid are un punct slab, un loc in care e mai usor sa ataci. Concentreaza-ti forta acolo si vei obtine rezultate maxime.

Ignoranta e primul obstacol. Nu poti porni la drum daca nu iti dai seama ca e cazul sa pleci, ca locul in care te afli e cea mai proasta alegere pentru a fi casa ta. Aceasta concluzie poate apare din senin, ca o iluminare, dar de cele mai multe ori este rezultatul unui proces de durata, care a inceput cu multi ani in urma. Cu fiecare carte pe care o citesti, cu fiecare discutie pe care o ai alaturi de persoanele care inteleg natura labirintului-maze, se depune in tine o picatura a cunoasterii, care va ajunge, treptat, sa reverse paharul. In acel moment iti vei da seama ca ai trait o iluzie, vei intelege ca in jurul tau sunt numai ziduri.

Va fi un moment in care revolta descoperirii se amesteca impreuna cu o curiozitate copilareasca, cu o dorinta imensa de a intelege ce inseamna potentialul libertatii. De cand am fost in stare sa visam am fost opriti din acest exercitiu; de fiecare data parintii sau

profesorii nostrii ne-au tras inapoi. "Astea sunt vise". "Prostii, n-o sa se intample in veci" . "Copilarii".

E o crima sa strivesti visele, e un sacrilegiu sa opresti un om sa isi elibereze imaginatia. Toate lucrurile bune din aceasta lume au aparut prima data in mintea unor visatori, care nu s-au lasat influentati de presiunea celor din jur. Treptat, ele au trecut in realitatea noastra, prin efortul continuu al celor care le-au imaginat si prin lupta celor care au crezut in idealul lor. La fel, visele tale trebuie sa fie alimentate cu energia care vine din interiorul tau, pentru a erupe dincolo de bariera mintii. Daca nu depui aceasta munca, ele vor ramane prizonierele tale si vei ingrosa grupul miliardelor de suflete care s-au oprit atunci cand li s-a spus: "Vise, dragul meu".

Visele iti dau motivatia necesara pentru a distruge zidurile din jurul tau. Ele sunt combustibilul care furnizeaza energia de care ai nevoie. Zilele si noptile in care te vei lupta cu lipsa de informatie, in care va trebui sa invingi cautarea frustranta a raspunsurilor la intrebarile tale, vor fi alimentate de puterea pe care ti-o dau visele. De fiecare data cand obosesti, cu fiecare ocazie in care drumul ti se pare prea greu sau de-a dreptul plictisitor, in care destinatia se indeparteaza in loc sa devina vizibila, e necesar sa revii pe teritoriu imaginatiei, in lumea pe care doresti sa ti-o construiesti. Chiar si cateva minute petrecute in acel loc vor fi suficiente pentru a prinde acea gura de oxigen, care te face sa respiri mai usor.

Acesta e primul pas pe care trebuie sa-l faci: achizitioneaza informatii din toate domeniile. De la psihologie la sociologie, de la marketing la politica. Invata cum functioneaza aceasta lume, descopera modul cum gandesc oamenii, felul in care reactioneaza la stimulii interiori si exteriori. Cercetand in jurul tau, te vei cunoaste pe tine si vei putea lupta cu eficienta tot mai mare cu teama, comoditatea, conditionarea sau presiunea celor din jur. Cu fiecare pagina pe care o citesti, cu fiecare text absorbit de pe internet iti vei cunoaste adversarii mai bine, vei stii secretele lor, vei intelege de ce sunt si cum sunt.

Pe masura ce cunoasterea se aduna, informatie langa informatie, mintea ta va face conexiuni noi, va descoperi taine care te vor uimi. Vei intelege lucruri pe care le-ai vazut in viata dar nu le-ai priceput sensul. Imaginea devine mai clara, detalii se inmultesc. Vei vedea

fiecare fir de nisip din mortarul zidului, fiecare fisura din structura lui. Privirea cunoasterii se va ascuti in asa masura incat vei putea zari ce se afla dincolo de ziduri. Ele vor deveni translucide, apoi transparente. Inca acolo, dar lipsite de opacitate. E prima victorie importanta din drumul tau spre iesire.

Aceasta capacitate nou dobandita iti va permite sa vezi cu usurinta drumurile care se infunda, potecile care duc spre nicaieri. Le vei evita si in acelasi timp vei ecomisi zile, luni si ani pretiosi din viata ta. Vei face alegereri tot mai bune care iti vor scurta cautarile. Atunci se va intampla al doilea lucru uimitor din viata ta: labirintul -maze se va deschide, se va simplifica. El va incepe sa semene mai degraba cu un labyrinth; drumul exista in continuare dar au disparut variantele inselatoare. El devine o calatorie initiatica, o poteca lina, usor unduita, a carei menire nu este de a te scufunda in incertitudine, ci de a te duce pe un traseu bine definit, care are rolul de a te invata cum e alcatuita lumea.

Atunci calatoria ta se va transforma radical. Lupta va deveni o experienta incitanta, efortul va fi o sursa oboseala placuta, dulce. Vei fi atat de absorbit de aceasta noua stare pe care ai descoperit-o, incat te vei simti aproape liber, desi esti inca in interiorul labyrinth-ului. Cotiturile drumului tau vor fi tot mai rare, calea va deveni neteda. Starea de bine care te va inconjura va fi determinata de constiinta faptului ca faci ceea ce trebuie, ceea ce ti-ai dorit, ceea ce ti se potriveste. Aproape fara sa-ti dai seama, vei vedea cum peretii din jurul tau isi pierd materialitatea, dupa ce, cu ceva timp inainte, devenisera transparenti. De atunci vei putea sa vezi orizontul, sa-i studiezi linia neintrerupta. Acum barierele au cazut si esti liber sa pornesti in orice directie.

Aproape ca nu simti victoria. Linistea si sentimentul succesului le-ai gustat demult, atunci cand zidurile nu mai prezentau importanta. Erai suficient de puternic pentru a trece de ele, erai destul de abil pentru a gasi iesirea.

Eliberarea din labirint nu inseama sfarsitul drumului, ci doar o noua etapa din viata ta. E momentul in care traiesti visul, in care iti duci la indeplinire menirea. Atunci poti sa oferi lumii ce ai mai bun, toate comorile pe care le-ai strans in timpul calatoriei tale prin labirint. Vei intelege, intr-o ultima iluminare, ca labirintul a fost de fapt

o oportunitate, acel lucru care te-a fortat sa te tansformi, sa devii ceea ce esti acum: un om care se poate considera implinit. Labirintul-maze devine aliatul tau, poligonul in care ti-ai exersat deprinderile, locul care ti-a permis sa te transformi. Il vei lasa in spate cu dragoste, cu un regret temperat, constient de importanta pe care el a avut-o in viata ta.

Si vei porni mai departe, spre linia orizontului, pe care nu o vei putea atinge niciodata. Calatoria nu are sfarsit pentru ca doar drumul conteaza...

Iesi din labirint

Banii

Nu te lasa inselat, prietene: e nevoie de mai mult decat bani, pentru a face un om bogat.
Adolph Philip Gouthey

Faceti cunostinta cu una dintre cele mai mari iluzii pe care le veti intalni in viata!

Banul a fost, este si va fi cel mai putin inteles dintre lucrurile pe care le folosim zilnic . Aparenta lui materiala reprezinta cea mai inselatoare capcana pe care ne-o intinde. Monedele si bancnotele pot fi luate in mana, pipaite, stocate sau distruse, studiate in amanuntime, iar acest lucru ne face sa credem ca nu au secrete pentru noi.

Ce se poate ascunde in spatele acestor obiecte pe care le folosim permanent? Valoare pe care o au pare sa fie clar inscrisa pe suprafata lor. Modalitatea de uzitare este de o simplitate extrema: citesti pretul, oferi cantitatea de bani necesara si ai luat obiectul dorit. Ii primim pentru munca pe care o depunem sau in schimbul lucrurilor pe care le vindem. Asta e tot. Chiar asa?

Banii sunt o inventie mai importanta decat roata. Aparitia lor, ca o necesitate, la inceputul civilizatiei umane, a permis dezvoltarea fara precedent a activitatii economice. In acelasi timp reprezinta unealta extrema de exercitare a puterii, pe care o poseda cel (cei) care ii controleaza.

Istoria lor este fascinanta si ar trebui studiata in scoli, pentru ca este o sursa de informatii care iti permite sa cunosti cateva dintre cele mai interesante aspecte ale lumii in care traim. Nu ma voi ocupa de acest subiect, pe care l-am abordat in cadrul ebook-ului *Magia inmultirii banilor*, care poate fi descarcat gratuit de la milionarulmioritic.com In schimb, voi incerca sa va dezvalui cat mai multe dintre adevarurile care stau in spatele acestui acestui concept unic in istoria umana.

Iesi din labirint

Deci, ce sunt banii?

Cele trei aspecte principale care se regasesc in banii sunt: economic (financiar), uman si al puterii.

Aspectul economic si financiar

Reprezinta functia cea mai evidenta, de suprafata a banilor. Cel mai probabil banii au fost creati pentru a indeplinii aceasta functie de sprijin al schimbului de marfuri, chiar daca ulterior ei au fost utilizati in alte moduri.

Rolurile banilor in sistemul economic si financiar sunt:

- in masurarea valorii, etalon (unitatea monetara)
- mijloc de circulatie
- mijloc de economisire
- mijloc de plata

Interesant de subliniat este faptul ca fiecare dintre aceste roluri pur economice pot fi manipulate cu o precizie extrema de catre cei care controleaza banii, fiind o sursa extraordinara de putere. Despre acest aspect voi vorbi mai tarziu.

In masurarea Valorii

Am scris *valoare* cu litera mare pentru a sublinia importanta conceptului, care va fi intalnit si la abordarea aspectului uman al banilor.

In termeni pur economici, banii reprezinta un instrument in care se evalueaza orice marfa sau serviciu disponibil spre vanzare. Aceasta utilizare a aparut din ratiuni practice, din nevoia de a avea un sistem de masurare universal, care sa poata permite tuturor oamenilor sa "vorbeasca aceiasi limba".

Cea mai simpla modalitate de a aprecia un obiect este de a-l compara cu unul similar, din aceiasi categorie. Chiar si in acest caz avem nevoie de un etalon, care sa fie general acceptat de ceilalti oameni.

Iesi din labirint

Sa luam exemplul unui mar. Daca e sa ne gandim la conceptul general de **mar,** vom avea in fata ochilor un mar mediu, ca dimensiuni si calitati. Fata de acest *mar mediu* vom putea face o comparatie cu alte mere pentru a aprecia valoarea lor.

Chiar si cand compari mere cu mere, apar complicatii inevitabile. Marul pe care vreau sa-l evaluez ar putea avea aceiasi dimensiune ca si marul mediu (*marul etalon*) dar este de o calitate inferioara, fiind viermanos si lovit pe alocuri. Ambele "calitati" (viermanos si lovit) sunt greu de apreciat si calculat. Cat din valoarea unui mar scade in momentul in care are un vierme? Dar doi? Daca e lovit, in ce masura valoarea lui se diminueaza, in functie de marimea zonei in care a fost lovit?

Dupa cum vezi, lucrurile sunt relativ complicate. Ce sa mai vorbesc de alaturarea merelor cu pere. Desi e vorba de fructe, ele sunt imposibil de comparat ca valoare. Dar daca trecem mai departe, incercand sa punem un mar langa o capra? Desi pare absurd, acesta este un troc, adica una din metodele de baza ale schimbului economic in trecut.

Omul a trebuit sa rezolve asemenea probleme odata cu aparitia surplusului in produse, indiferent daca e vorba de alimente sau lucruri. Pe masura ce activitatea de schimb s-a intensificat, necesitatea unei solutii a fost tot mai mare. Mintea umana a trebuit sa abstractizeze pentru a face lumina intr-o problema ce pare sa nu aiba o solutie naturala. Asa au aparut etaloanele de schimb, primii bani.

De-a lungul istoriei, banii au luat forma scoicilor, pietrelor, bucatilor de lut inscriptionate cu semne cuneiforme, a bucatilor de metale pretioase, a monedelor metalice. In epoca moderna au aparut bancnotele iar astazi asistam la "evaporarea" banilor, care tind sa devina un obiect virtual, niste biti stocati in computerele bancilor.

Indiferent de forma lor, banii au ca rol primordial cel de masurare a valorii. Omul a incercat sa imagineze procedee cat mai clare de evaluare in bani a produselor, dar pana la urma trebuie sa recunoastem ca valoarea este un concept esentialmente subiectiv, ce depinde de la om la om. Dintr-o data vedem si latura umana a banilor, ca element de apreciere a valorii.

Discutia se poate prelungi extrem de mult. Ca sa dau doar un

exemplu, voi spune ca valoarea de etalon a banilor este variabila in sine. Instinctiv noi credem ca un dolar inseamna un dolar, ca obiectele "se scumpesc" datorita inflatiei. Lucrurile stau exact invers: valoarea banilor se diminueaza prin cresterea masei monetare (a numarului de bani aflati in circulatie), ceea ce duce la cresterea preturilor si inflatie. Inflatia este efectul, nu cauza! Acest proces este realizat printr-un mecanism care face parte din sistemul financiar si care este controlat de bancile centrale.

In concluzie, banii au ca prima functie cea de masurare a valorii, care ne usureaza enorm modul in care apreciem, din punct de vedere economic **si nu numai,** lucrurile materiale si imateriale, activitatile, serviciile si (din pacate) persoanele pe care le intalnim. Plus multe alte aspecte ale realitatii, desi unele scapa compararii cu un etalon financiar.

Mijloc de circulatie

Functia banilor, de a stimula circulatia economica a bunurilor si serviciilor, a aparut, de asemenea, din necesitate.

De la inceputul asocierii oamenilor in grupuri, existau locuri care traditional au fost folosite de membrii triburilor pentru a schimba produsele pe care le aveau in surplus. Unele grupuri nomade ofereau piei de animale sau fructe culese in zone indepartate. Populatiile sedentare, care se ocupau cu mestesugurile, ofereau unelte. Razboinicii erau in cautare de arme, haine si alimente. Fiecare grup era in pozitia de a oferi ceva la schimb pentru altceva. Din aceasta situatie apareau complicatiile.

Sa zicem ca eu am venit la targ cu o capra si ma intereseaza sa obtin un topor. Imi iau capra de "zgarda" si pornesc in cautarea "constructorului" de topoare. Caut si caut si iarasi caut. Spre supararea mea, nu gasesc nici un topor. Chiar daca as fi gasit un om care ofera topoare, poate lui nu-i trebuie o capra, pentru ca are inca trei acasa! Ce-i de facut? Cum imi rezolv problema?

O solutie ar fi sa-l intreb pe mesterul de topoare: "care sunt nevoile tale?" Daca acesta vrea o piele de urs, voi cauta un om care are piei de urs, pentru a-i oferi o capra in schimb, in speranta ca, obtinand pielea de urs, o voi putea schimba pe un topor. Dar daca nu gasesc pe nimeni care sa ofere piei de urs? Sau daca cel care are

acest produs nu vrea sa-l schimbe pe o capra? Problema mea persista.

Aici apare a doua functie importanta a banilor: aceea de lubrifiant. Ei "ung" economia, permitand schimbul liber al produselor pe seama banilor, care pot fi schimbati ulterior in orice alt produs, pentru ca toata lumea are nevoie de bani!

Ingeniozitatea procedeului deriva din acceptarea generala a banilor ca produs intermediar de schimb . Dar circulatia banilor nu se poate realiza decat daca banii sunt, in prealabil, un instrument de masurare al valorii. Numai astfel ei pot fi folositi in cantitati diferite, corespunzatoare valorii, in functie de produsul cumparat sau vandut.

Aceasta functie a banilor functioneaza fantastic de bine. Ei par sa aiba o viata proprie, o energie care ii face sa salte din buzunar, gata de a-l parasi in orice moment, pentru a fi schimbati cu altceva. Cand ai bani si pleci la magazin sa cumperi o paine, nu e sigur ca te vei intoarce acasa cu ce ti-ai propus. Daca painea nu e proaspata, vei cumpara o chifla sau mai multe cornuri. Poate mai pui in cos si o bere, pentru meciul de la ora opt. Banii par sa fie vinovatii, pentru ca au tendinta de a circula si, odata cu ei, se vor misca si marfurile.

Banii sunt unsoarea care lubrifiaza mecanismul economic.

Mijloc de tezaurizare / economisire

Odata cu generalizarea banilor ca instrument de masurare a valorii, pasul logic urmator (care nu a intarziat sa apara) a fost acela de a folosi banii ca mijloc de tezaurizare (in cazul banilor din aur sau argint) sau economisire (in cazul banilor de "hartie")

Tezaurizarea a reprezentat una din activitatile care au aparut odata cu productia in surplus a alimentelor, ce s-a realizat prin sedentarizarea populatiei si trecerea la agricultura ca principal mijloc de procurare a hranei. O comunitate putea produce la o recolta o cantitate mai mare de grane decat consuma intr-un an. Ca urmare, tot ce se obtinea in plus era stocat, ca rezerva pentru perioadele cu recolte slabe sau pentru schimb (vanzare). Treptat, comunitatile au ajuns sa fie aservite unui potentat local, care a pretins marea majoritate a surplusului. In acest fel, un singur om a putut sa detina plusvaloarea produsa de intreaga comunitate. Dar au aparut si probleme:

- alimentele (in special granele, la ele ma voi referi) au o perioada limitata de stocare (datorita procesului de perimare)
- granele sunt susceptibile la atacul daunatorilor (soareci, animale salbatice)
- sunt sensibile la umiditate (pot mucegai, pot incolti, etc.)
- sunt expuse distrugerii prin calamitati naturale

Aceste caracteristici dadeau dureri de cap "sefului de trib" si il obligau la eforturi logistice deosebite (construirea de adaposturi speciale, intretinerea lor, asigurarea pazei, etc.) Ca urmare, orice alta solutie care ar fi permis o tezaurizare mai simpla devenea preferabila. Din nou, banii (sub forma de aur sau argint) s-au detasat, avand avantaje cum ar fi:

- durata aparent nelimitata de stocare
- detinerea unei valori mari intr-un spatiu restrans
- spatiul restrans inseamna cheltuieli mai mici pentru tezaurizare, usurinta de a ascunde, la nevoie, o valoare mare intr-un loc secret
- posibilitatea de convertire rapida a valorii tezaurizate, prin simplul proces de cumparare

Ca urmare, banii au devenit forma preferata de stocare a valorii.

Aceasta noua intrebuintare a dus, la randul ei, la efecte noi, ce pot fi folosite de cei care au dorinta si vointa de a influenta destinele comunitatii. Tezaurizarea este una din metodele de exercitare a puterii prin intermediul banilor. Simpla stocare a masei monetare, in cantitati suficiente, poate duce la diminuarea cantitatii banilor aflati in circulatie, ceea ce duce la contractarea activitatii de circulatie a marfurilor si in final la contractia economiei. Acest efect spectaculos a fost folosit in mod repetat in cursul istoriei (inclusiv in zilele noastre) pentru controlul economiei si in consecinta al bunastarii noastre.

In timp, odata cu cresterea averii persoanelor private, tezaurizarea unei valori crescande a dus, la randul ei, la probleme ce trebuiau rezolvate. Ca de fiecare data, in momentul in care apare o problema

se iveste si solutia: aparitia institutiilor specializate in tezaurizare, si anume a bancilor.

Bancherii au aparut, la inceput, ca furnizori de credit si de servicii financiare in general (de exemplu pentru efectuarea schimbului intre diferitele monede). Ulterior, cand forta lor financiara a crescut, bancile au inceput sa stocheze, ca necesitate in cadrul activitatii lor, cantitati mari de moneda (de aur si argint) si de aur sub forma de lingouri. Curand a aparut ideea de a folosi banca drept locas de tezaurizare. Ca urmare, puterea lor a crescut si odata cu ea capacitatea de a influenta sectorul economic si, evident, viata politica.

Tezaurizarea, ca simplu proces de acumulare a averii, a devenit pentru unii oameni un scop in sine mai mult decat o necesitate. A strange bani putea ajunge scopul primordial in viata, obsesia suprema, sursa neobisnuita de placere. De aici nu este decat un pas pana la folosirea banilor pe post de afrodiziac.

Banii sunt, fara indoiala, unul dintre cele mai cunoscute fetisuri, fiind priviti de cei care ii acumuleaza ca sursa de putere nemarginita, aproape mistica. In acelasi timp sunt obiect de adoratie, care merita veneratia eterna.

Odata cu aparitia monedei fiduciare, care nu mai este legata direct de aur, nu se mai poate vorbi de tezaurizare, ci de economisire. Acest lucru, dincolo de subtilitatea lingvistica, este datorat faptului ca banii "de hartie" isi pierd continuu valoarea, datorita inflatiei. Ca atare, nu mai e vorba de tezaurizare (cu pastrarea neschimbata a valorii initiale) ci de economisire.

Mijloc de plata

Prin functia de plata, banii ajung sa fie un element esential in supravietuirea noastra zilnica. Mai mult decat atat, prin obligativitatea de a plati impozitele numai in bani, suntem obligati sa facem parte din sistemul social si economic.

Plata muncii

Una din problemele cele mai dificile de care s-a lovit omul a fost aprecierea valorii muncii si retribuirea ei. La fel ca in cazul marfurilor,

munca isi gaseste in bani modalitatea eficienta de a fi evaluata. Imediat apare si putinta retribuirii ei, care aduce avantaje deosebite atat pentru angajator (pentru ca banii reprezinta sangele afacerii sale si elementul cel mai folosit in obtinerea resurselor) cat si pentru angajat (caruia aceasta forma de remuneratie ii da posibilitatea de a obtine cu usurinta, orice ii este necesar vietii zilnice).

Utilizarea temporara a bunurilor

Este denumirea pretentioasa a inchirierii. Pentru a putea folosi o anumita durata de timp un obiect (un apartament, un utilaj, etc.) trebuie sa furnizeze detinatorul acelui bun o compensatie. Din aceasta compensatie proprietarul va putea sa-si recupereze valoarea pierduta prin folosirea bunului cat si sa obtina un castig (material, financiar sau de alta natura). Ca urmare, cea mai eleganta modalitate este plata cu ajutorul banilor, care indeplineste cu eficienta ambele functii. Proprietarul poate sa-si aduca bunul in starea initiala (prin procese de reparatii) iar cu ajutorul castigului va putea fi recompensat pentru procesul de cedare a dreptului de folosire a bunului.

Plata impozitelor

Este una dintre cele mai puternice modalitati de exercitare a puterii statului asupra individului.

Predecesorul statului, conducatorul suprem (indiferent de perioada istorica, fie ca vorbim despre imparati, regi, dictatori, etc.) avea dreptul de a impune taxe. Daca la acest drept il adaugi pe primul (in ordinea importantei), acela de a bate moneda, intelegi ca puterea monarhului devine totala. Cum spuneam mai inainte, prin posibilitatea de control a masei monetare, el detine fraiele economiei iar prin impunerea de taxe isi aroga dreptul de a acapara valoarea pe care supusii sai o produc.

Cele doua modalitati de exercitare a puterii inrobesc individul intr-un mod subtil, pentru ca:

- obligativitatea de a plati taxele in moneda suveranului te aserveste direct la acesta, pentru ca oriunde ai munci pe teritoriul sau, trebuie sa platesti taxele in moneda locala

- chiar daca ai putea sa-ti asiguri independenta si supravietuirea, prin faptul ca iti produci cele necesare traiului (de la hrana la imbracaminte), nu vei putea "iesi" din sistem pentru ca insasi dreptul de proprietate asupra pamantului este impozitat in bani, iar izvorul supravietuirii tale este pamantul (el te poate hrani, te poate imbraca, este locul pe care iti faci casa, etc.)

Chiar daca astazi traim intr-o intr-o republica prezidentiala, drepturile pe care altadata le avea suveranul au fost transferate statului. Ca atare, nu poti sa detii sau sa utilizezi unealta esentiala care iti permite, in sine, obtinerea supravietuirii fizice (pamantul) daca nu platesti impozit. Ca urmare, esti fortat sa intri in sistem (adica sa produci bani).

Odata ce esti obligat sa utilizezi banii, esti la mila sistemului, pentru ca sistemul detine mecanismele monetare si financiare cu care iti poate influenta starea ta economica, deci viata. Stiu ca suna deprimant. Te invit sa analizezi cu atentie ce ti-am spus si vei vedea intr-o lumina noua conceptul de libertate in democratie, pe care statul il ridica pe un piedestal nemeritat.

Pe scurt, in momentul in care te nasti, corpul tau simte impulsul de a supravietui. Ca sa supravietuiesti trebuie sa faci rost de bani. In momentul in care ai nevoie de bani, ai intrat in sistem.

Aspectul uman

Din acest punct de vedere, ce sunt banii?

O oglinda

Banii sunt o oglinda a spiritului uman. Ei reusesc sa aduca la suprafata cel mai ascuns coltisor al sufletului nostru, creand o imagine care, privita cu atentie, ne poate da informatii pe care, prin comportamentul nostru, incercam sa le ascundem de ceilalti. Trebuie doar sa privesti cu atentie si vei recunoaste, atat la tine cat si la altii, fatete uimitoare ale personalitatii, care altfel nu ai fi ajuns sa le cunosti.

Priveste-l pe cel pentru care banii sunt resursa suprema, telul final. El va sacrifica totul in jurul sau (prieteni, rude, chiar propriul

confort) pentru a aduna cat mai multi. Nu se poate gandi decat la ei, orice miscare pe care o face este directionata pentru a obtine mai multi bani. Pe fruntea lui ar trebui sa scrie **"lacomie"**.

Vecinul sau e plamadit din alt aluat. Desi nu obisnuieste sa dea bani cersetorilor, el face daruri. Contribuie regulat la organizatia caritabila de ajutorare a batranilor, doneaza bani la biserica. El este un exemplu de **generozitate**.

Il stii pe George? Munceste din greu pentru a face o viata cat mai usoara familiei. Tocmai si-a luat al doilea serviciu pentru a strange bani de facultate pentru baiatul sau, care vrea sa plece la studii in alt oras. Te uiti la George si vezi **iubire**.

Cat despre batranelul acela acru, pe care l-ai intalnit deunazi, nu pot sa-ti spun decat un cuvant: **ura**. Isi cheltuie ultimii bani din pensie dand in judecata vecinii si cunoscutii, din pricini care mai de care mai stupide. Nu pare sa aiba odihna pana ce nu produce durere celor din jur. Pentru el, banii sunt o unealta care il ajuta sa se razbune.

Ti-as putea vorbi la nesfarsit despre profitori, nechibzuiti, naivi, nesatuli si hulpavi. Priveste cu atentie: le vei gasi meteahna, pe care o vezi cu claritate in oglinda banilor.

Un revelator pentru dorinte

Revelatorul este substanta de care are nevoie hartia fotografica pentru ca, pe suprafata ei, sa apara imaginea dorita. Asemeni revelatorului, banii scot din strafundul sufeltului nostru dorintele pe care le avem, pentru ca banii pot sa ne indeplineasca (aproape) orice moft.

Ce ti-ai dori, daca banii nu ar fi o problema?

Femei, proprietati, calatorii, siguranta, o casa mai mare, o vacanta in China, respect, admiratie. Fie ca e vorba de un lucru din afara noastra sau de o necesitate din interior, credem ca banii o pot obtine. Ne lasam mintea sa fantazeze, eliberam imaginatia si ii dam voie sa zburde nestingherita.

De fiecare data cand castigam mai multi bani, indeplinirea dorintei se mai apropie cu un pas.

De fiecare data cand pierdem bani simtim o frustrare adanca: paradisul promis pare sa se dizolve printre ceturile inselatoare, tot

mai departe, inaccesibil.

Banii sunt materialul din care sunt facute visele. E o afirmatie comuna, pe care o intalnesti prin reclamele la fondurile de investitii sau in versurile hit-urilor de vara trecuta. In spatele acestor cuvinte se intrevad doua caracteristici, pe care la intalnesti la bani: *masura a valorii* si *capacitate extrema de metamorfozare*:

- banii par sa poata cumpara orice, pentru ca fiecare lucru (iar cinicii spun ca si fiecare om) are pretul sau
- banii se pot transforma in orice. Nu exista lucru care sa nu fie disponibil la vanzare iar daca, printr-o minune, nu gasesti asa ceva, sunt sigur ca se vor afla oameni care sa ti-l produca

Un revelator pentru emotii

Ia o bucata de hartie in mana si prinde-o intre degete. Lucioasa si fina, are, cu putina imaginatie, textura bancnotelor. Dar nu te impresioneaza cu nimic.

Imagineaza-ti ca te afli in magazinul de bijuterii, impreuna cu iubita ta. Ea se uita absenta la garnitura din aur alb, expusa in vitrina. Intre timp tu alegi din ochi inelul si duci mana in buzunar. Simti teancul de bancnote si placerea atingerii, anticiparea clipei in care vei pune pe degetul alesei tale inelul de logodna. Inima iti bate mai tare, sangele fierbe in vine.

Nu e momentul acum. Plecati fara sa cumparati nimic, dar ajuns acasa, in singuratatea camerei tale, iti numeri banii si intelegi ca ai suficienti pentru inel. In timp ce-i numeri, retraiesti placerea clipei anticipate, surpriza pe care aleasa ta o mimeaza, satisfactia calda pe care stii ca o simte in acele momente. O lume de senzatii, revelata de atingerea banilor: de fapt, o bucata de hartie lucioasa, dar hartie magica, care se umple de semnificatii *doar in mintea ta*.

Banii inseamna ceva, numai in masura in care noi le acordam aceasta putere, legandu-i de planuri, idealuri si vise, de lucrurile pe care le credem importante. Aceasta ingemanare le acorda capacitatea de a starni in noi emotii puternice. Capacitate ce se poate transforma in blestem, pentru ca putem deveni dependenti de

aceste emotii. Ca un drog, ele isi creeaza obisnuinte in creierul nostru, isi cer dreptul la viata, ne subjuga. Devenim asemeni drogatului care isi cere drogul, la nesfarsit. Vom avea nevoie de si mai multi bani pentru a obtine doza, vom lucra mai mult pentru ei, vom deveni sclavul lor. Incet, pe nesimtite, banii ne vor conduce, pentru ca banii sunt sursa emotiilor.

De unde am plecat? De la o asociere nevinovata. Nu uitati, traficantul de droguri iti ofera prima doza pe gratis! De aceea trebuie sa spui "**nu**" de la inceput, inainte de a deveni prizonier, inainte ca banii sa devina vizitiul care struneste dupa propria vointa, ce a mai ramas din viata ta.

Nu-ti cumpara ultimul tip de celular pentru ca sa te simti bine cand te afisezi cu el. Renunta la a douazeci si treia pereche de pantofi cu toc, cumparata numai pentru ca are nuanta de rosu care iti produce furnicaturi pe sira spinarii. Nu lua un credit peste puterile tale, pentru a-ti construi o casa mai mare decat a sefului tau: te va face sa te simti mai puternic doar pentru o zi.

Nu folosi banii pe post de generator de emotii. La final vei deveni sclavul lor iar viata ta se va transforma intr-un lung sir de zile traite la servici, de dimineata pana seara.

Banii ca sursa de putere

Putere economica

Banii pot fi folositi ca sursa de putere, atat din punctul de vedere al celor care **ii poseda,** cat si din punctul de vedere al celor care **ii controleaza**.

Posesia banilor si puterea economica

Nu voi aborda acest subiect decat superficial, enumerand modalitatile prin care banii pot produce putere economica. Ei au capacitatea de a:

- declansa si intretine ciclul economic, prin intermediul productiei de marfuri sau de servicii. Banii sunt necesari pentru toate elementele de pornire, incepand cu sediul unde iti desfasori activitatea, continuand cu achizitionarea uneltelor de productie (indiferent ca sunt masini, utilaje sau

mobilier de birou si computere), cu plata utilitatilor, a energiei si terminand cu plata angajatilor si a cheltuielilor specifice (marketing, publicitate, etc.)
- contracara concurenta (metode de marketing si publicitate agresive)
- ingenunchea concurenta (reducerea preturilor de vanzare la limita de profitabilitate sau sub aceasta, pentru a acapara piata)
- stimula cercetarea in domeniul de activitate, cu scopul obtinerii de noi produse competitive
- stimula prospectarea dupa surse de materii prime si energie, urmata de exploatarea acestora

Controlul banilor si puterea economica

Acesta a fost unul din motivele pentru care puterea de conducere, indiferent cine a detinut-o de-a lungul istoriei (imparati, regi, dictatori...), a tinut, aproape de ea, cele doua elemente financiare esentiale:

- dreptul de a bate moneda
- dreptul de a percepe taxe
-

In vremurile moderne, controlul banilor se realizeaza prin intermediul bancilor centrale, care detin doua mecanisme esentiale:

- posibilitatea de a modifica volumul masei monetare (numarul banilor aflati in circulatie)
- modificarea ratei dobanzilor in sistemul bancar

Acestea singure pot produce stimularea activitatii economice si a consumului sau gatuirea lor.

Exista o discutie interesanta referitoare la grupurile de interese care controleaza, de obicei indirect, aceste mecanisme si avantajele legate de aceste influente, dar nu este rolul acestei carti de a aborda acest subiect suculent.

Putere politica

Politicul si economicul au fost ingemanate de la inceputurile istoriei. Cele doua atribute amintite mai sus sunt, de fapt, parghiile puterii economice (baterea monedei) si a celei politice (colectarea taxelor).

Colectarea taxelor este, in sine, un instrument al puterii politice si militare in acelasi timp. Fara bani nu poti intretine activitatea structurilor politice din jurul puterii centrale (curtea, apoi parlamentul, apoi sistemul birocratic statal) si nu poti purta razboaie.

Cand taxele nu sunt suficiente, elementele puterii economice si financiare (proprietarii de terenuri, mai apoi bancherii si burghezii) vor putea influenta politicul, prin furnizarea de sume de bani.

In zilele noastre, statul a preluat sistemul de taxare iar politicul si-a transferat sfera din care isi extrage necesarul de finante, definitiv in zona economicului. Partidele politice se bazeaza in intregime pe donatii si contributiile membrilor, pana in momentul in care ajung la putere. Automat, potentatii economici vor pompa bani in partide cu scopul de a beneficia mai tarziu de favoritismele clientilor politici (de la contracte cu statul pana la modificari legislative).

Putere militara

Din cele mai vechi timpuri, nu s-au putut purta razboaie fara surse de venit. Orice campanie militara a fost pregatita in prealabil la nivel economic, prin achizitionarea de arme, provizii de hrana si bani pentru solde.

Sustinerea efortului de razboi s-a realizat prin taxe si ulterior, in cazul victoriei, prin prada de razboi.

In zilele noastre, lucrurile stau la fel. Un stat nu poate porni la razboi daca nu are o economie puternica. Chiar si prazile de razboi exista, fiind reprezentate de resursele de materii prime si energie ale statelor cucerite (vezi razboiul din Golf).

Banii ca forma de energie

Energia este un concept deosebit de interesant, care poate fi intalnit in multe domenii aparent incongruente, de la spiritualitate la

fizica. Incepand cu termenul de **Qi** din *filosofia chineza* sau cu cel de **Prahna** din *Upanisade* (scripturile hinduse), trecand prin **Vitalismul** lui *Driesch* si **Magnetismul animal** al lui Mesmer (ca sa nu dau decat cateva exemple mai cunoscute) si ajungand la formele de energie nominalizate de fizica moderna (mecanica, electrica, magnetica etc.), conceptul pare sa nu cunoasca granite.

Voi aborda cateva dintre caracteristicile energiei, care realizeaza puncte comune intre interpretarile enuntate mai sus:

- capacitatea de a se transforma dintr-o forma in alta
- principiul conservarii energiei
- principiul degradarii energiei
- dependenta de sistemul de referinta

Capacitatea de a transforma si de a se transforma

In cadrul **economiei** are loc productia de marfuri. Marfurile sunt valorificate pentru bani. La randul lor banii sunt folositi pentru a cumpara alte marfuri. Acesta este ciclul *marfuri-bani-marfuri.*

Privit cu atentie, acest proces permite transformarea a doua obiecte total diferite, dintr-unul in celalalt, care se realizeaza cu ajutorul banilor. Acestia devin o bagheta magica ce poate produce metamorfozarea unei capre intr-un robot de bucatarie.

In univers, din punct de vedere **fizic**, orice forma de energie poate fi transformata in alta forma de energie. Acest lucru permite aplicatii pe care le folosim zilnic, cum ar fi transformarea energiei electrice in energie mecanica, in cazul unui motor electric de la un aspirator sau din energie electrica in energie calorica in cazul unui calorifer electric.

Conservarea energiei versus conservarea valorii

Iesi din labirint

Fizic: Intr-o transformare a energiei, dintr-o forma in alta (indiferent care sunt acestea), cantitatea de energie se conserva. Energia nu se pierde pe parcursul transformarii, doar se transfera.

Economic: In momentul in care se vinde o marfa, valoarea marfii este schimbata in bani. Banii se pot schimba in alte marfuri, ca atare banii sunt intermediarii schimbului. Daca procesul se realizeaza suficient de repede in timp si in conditii de corectitudine, transferul valorii de la o marfa la alta se face prin conservarea valorii initiale.

Principiul degradarii energiei versus erodarea valorii monetare

Fizica: principiului general al schimburilor de energie spune ca transformarile spontane de energie se realizeaza de la potentialul mai inalt spre potentialul mai scazut. In traducere, un corp cu o anumita cantitate de energie are tendinta, de-a lungul timpul, in cadrul interactiunii sale cu corpurile din jur, de a ajunge la o stare tot mai joasa de energie, care ii permite sa realizeze tot mai putin lucru mecanic (adica va putea sa produca o influenta tot mai mica asupra corpurilor din jurul lui)

Economie: procesul de inflatie este unanim cunoscut, chiar de catre cei mai ignoranti dintre cetatenii planetei. Simplu spus, prin inflatie, in timp, cu aceiasi suma de bani vei putea sa cumperi marfuri de o valoare tot mai mica.

Dependenta de sistemul de referinta

Fizic: cantitatea de energie depinde de sistemul fizic la care facem raportarea (totul este relativ!). Daca luam exemplu unui om care calatoreste cu trenul, fata de pamant, omul are o anumita energie mecanica (cinetica). In schimb, daca omul sta pe scaun in tren, energia sa cinetica fata de tren este zero.

Economic: totul depinde de om! El este sistemul de referinta absolut. Da o suta de mii de dolari unui manager bun; el poate sa-ti dubleze banii intr-un an. Da aceiasi suma unui manager nechibzuit: pana la sfarsitul anului iti va gasi justificari minunate ale modului in care a pierdut toti banii.

Iesi din labirint

In concluzie?

Asemanarea izbitoare dintre bani si energie ne da un avantaj enorm in cunoasterea proprietatii banilor. Ea explica unele caracteristici care pot fi constatate dar nu explicate:

3. de ce banii par sa aiba o viata a lor, fiind intr-o permanenta tendinta de miscare
4. de ce banii se pot stoca, dar nu indefinit
5. de ce valoarea banilor se erodeaza in timp si cum putem sa reducem aceasta pierdere
6. de ce banii depind de cine ii are ca stapan

Pe scurt (pentru ca ma voi ocupa pe larg, mai tarziu, in parcursul cartii), iata cum putem utiliza aceste proprietati in favoarea castigului personal:

- daca starea naturala a banilor este aceea de a circula, nu numai ca nu trebuie sa ne opunem acestei tendinte, dar trebuie sa o incurajam. Banii trebuie tinuti in banca numai in cazuri speciale (putine ca numar), in rest ei trebuie sa fie pusi la munca
- banii pot fi stocati, in caz de nevoie, aceasta fiind una din proprietatile lor principale (economisire) dar ei isi pierd din valoare prin insasi natura lor (prin procesul de inflatie, parametru setat de la inceput, din designul sistemului financiar).
- pentru a reduce din pierderile ce apar prin stocarea banilor, nu trebuie decat sa stimulam circulatia lor (prin investitii sau folosirea lor in cadrul procesului de productie), ceea ce duce la realizarea de plusvaloare
- energia banilor depinde de energia posesorului. Energia financiara a acestuia (cum se va vedea la capitolul respectiv) imprima banilor un surplus de energie, iar un nivel scazut de energie financiara a celui care detine banii va duce la risipirea acestora.

Iesi din labirint

Iesi din labirint